

motaris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1979

18
2

kovas
balandis

TURINYS

A. Saudargienė	Vaikų teatro "Pasaka" istorija	1
P. Gaučys	JAV moterų kelias į lygiateisiškumą	6
Ž. Bileišytė	Atspalviai; Skeveldros (eil.)	10
J. Pumputienė	Dovanėlė	11
Kabir	Giesmės (vertė Z. Tenisonaitė)	15
● Knygos	Pr. Naujokaitis — "Baltas ievos medis"	16
	B. M. — Apie kalbos meną	17
● Moterys pasaulyje		19
● Organizacinė veikla		20
● Sveikata	A. Vaisiūnienė — Vynuogės	22
	J. Prunskis — Apie riebumą	23
● Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	24
● Šeiminių kampelis	Veda L. Murauskienė	26

ILIUSTRACIJOS

K. Kollwitz	Motina	1
L. Gutauskas	Mano žmona	7
K. Kollwitz	Autoportretas	9
J. Kvietytė	Vėjuotas gamtovaizdis	10
J. Kvietytė	12 širdžių	11
J. Kvietytė	Vaivorykštės Angelai	11
J. Kvietytė	Dodo mašina	13
V. Grušėkaitė	Kompozicija	14
J. Monkutė	Audinis	17

"MOTERIS" LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1979 m. Nr. 2 (128)

NORA KULPAVIČIENĖ — redaktorė

S. GIRDAUSKIENĖ — liuanistė, **Z. DIDŽBALIENĖ** — korektorė

I. KAIRIENĖ — skyriaus vedėja, **L. MURAUSKIENĖ** — skyriaus vedėja

BRONĖ PABEDINSKIENĖ — administratorė

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada

Spaudė "Tėviškės Žiburių" spaustuvė, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3.

Prenumerata metams \$7.00, garbės prenumerata — \$10.00.

Viršelis — lietuviškas audinys.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

"MOTERIS" Lithuanian Women's Magazine. 1979. No. 2 (128)

Printed by "Lights of Homeland" in Mississauga, Ont.

moteris

1979

2 (128)

MOTINA

*Jau dešimts metų girdžiu slaptinę žodį "mama", –
ši mano erelį man atnešė mano mažyliai.
Jau dešimts metų aš karalienė, atkakliai mylinti
tik savo karalių – tris mažas išdidžias sielas.
Trečią kartą pirmą žingsnį žengiu per gyvenimą
su kiekvienu,
ir vėl veblenu ir į žvaigždėtą padangę žiūriu...
Menka mokinė, aš kartą sėdau į mokyklos suolą
ir su laiminga šypsena jame sėdžiu trečiuosius metus!*

*Jau trečią kartą mano gyvenimas man prasideda
iš naujo,
trečią kartą atidarau milžiniškas gyvenimo duris!
Kažkur skrendu,
stoviu prie naktinės stoties –
mano jaunystė dabar triskart turi pasikartoti...
Jiems kojeles skauda – tai man pavirs bausme,
man sopa, jeigu jie, beišdykaudami, kur užsigavo.
Jeigu mes pavirstume tolimu, žėrinčiu žvaigždynu,
tikriausiai. Žemė mus pavadintų vienu bendru vardu...*

*Mano vaikai! Jūs triskart man davėte kilnų vardą.
"Motina!" Prieš jį blanksta pasižymėjimo ženklai.
Aš visad pasiryžus jus pridengti nuo blogio ir skausmo,
kad į jūsų širdis negalėtų įsiskverbti liūdesys!*

L. Daskalova (g. 1927 m.) bulgarų poetė, kurios lyrikos pagrindinę temą sudaro motiniškumas.

Išvertė P. Gaučys

LIJANA DASKALOVA

VAIKŲ TEATRO

"PASAKA" ISTORIJA

AVA SAUDARGIENĖ

Wiesbaden, 1945-46 metų žiema.

Scenoje balta, balta. Karališkų ledinių rūmų sienos žiba baltomis žvaigždėmis; lengvutės sniegės, vėjo muzikos nešamos, sukasi, šoka grakštų šokį, linksmindamos liūdinčią Sniego karalaitę. Salėje žiūrovai seka kiekvieną aktorių žodį, šokėjų judesį; mažųjų akys žiba.

Į didžiulę Wiesbadeno kareivinių salę, paverstą teatru, susirinko keli tūkstančiai žiūrovų Vaikų Teatro premjerai — "Sniego karalaitė", penkių veiksmų Anderseno pasaka. Pasakai pasibaigus, kaip baigiasi visos pasakos, publika ilgai, ilgai plojo, o mažieji aktoriai apspito režisore, juokėsi, verkė, apgailestavo klaidas, gėrėjosi, didžiavosi. Taip pradėjo gyvenimą "PASAKA" — vaikų teatras.

Vaikų teatras užgimė didžiulėje Wiesbadeno DP (Išvietintų asmenų) stovykloje, įsikūrusioje 1945 m. Karo išvietintus globojo ir šelpė tarptautinė organizacija UNRRA, vėliau jos pareigas perėmė IRO. Wiesbadeno kareivinėse apgyvendino apie dešimt tūkstančių žmonių, kurių tarpe buvo netoli dviejų tūkstančių lietuvių.

Esant stipriai lietuvių intelektualų jėgai, greitai susikūrė įvairūs kursai, mokyklos, dirbtuvės; susiorganizavo spauda, pradėjo veikti skautai, chorai, sportininkai. Liet. moterų komitetas nutarė suruošti vaikams rudens šventę. Šventės programą suorganizuoti buvo pavesta Avai Saudargienei, studijuojančiai Wiesbadene išraiškos šokį ir vaikų teatro meną. Ji paruošė scenai dainų ir šokių montažą. Šis mažųjų meniškas pasirodymas sužavėjo savuo-

RAUDON-
KEPURAITE —
NIJOLĖ
SALKAUSKAITE

sius, kitataučius ir susiinteresavo UNRRA. Šalpos ir rekreacijos skyriaus tarnautojo lietuvio J. Bardzilausko pastangomis V. A. Saudargienė oficialiai buvo pakviesta suorganizuoti stovykloje vaikų teatrą.

Kelių savaitių bėgyje susiorganizavo grupė nuo devynerių iki dvylikos metų amžiaus vaikų. Ruošiant repertuarą, į pagalbą atėjo visas būrys kvalifikuotų talkininkų: dekoratoriai — S. Neliubšis ir jo asistentai Vytautas Adamkevičius, Ramojus Maziliauskas ir Algis Alvinskas; scenos darbuotojai — J. Garulis, A. Navikėnas; jauni muzikai — Z. Lapinas, Br. Saltmiras, G. Rušaitė, N. Norvaišaitė; garderobą, padedant mažųjų aktorių ir šokėjų motinoms, ruošė S. Norkuvienė ir Kauno teatro garderobo meistrai — Indrašius ir jo žmona.

Vaikų teatras buvo stovyklos rekreacijos skyriaus žinioje, lietuvių J. Bardzilausko ir S. Okockio administracijoje. Teatro kolektyvas buvo laikomas UNRRA'os tarnautojais ir gavo atitinkamą atlyginimą. Administracija didžiulę kareivinių salę atremontavo, patobulino scenos techniškus įrengi-

PIRMASIS
PASIRODYMAS

WIESBADEN 1945 m.

WIESBADEN 1946 m.

mus ir apšvietimą. Salėje buvo keli tūkstančiai sėdimų vietų.

Pirmas, neoficialus, Vaikų teatro pasirodymas buvo koncertinio pobūdžio. Programą atliko lietuvių, latvių, lenkų ir ukrainiečių vaikai. Po to dėl kalbos skirtumo kitų tautų vienetai atkrito, pradėjo ruošti atskirus koncertus. Pasiliko vien lietuviai, bet buvo UNRRA'os Vaikų teatras. Šį teatrą ypatingai globojo socialinio skyriaus vedėja Miss E. M. Wermig.

Sąlygos teatro veiklai buvo palankios. Scenos reikmenys gauta iš vokiečių teatro; dekoracijoms medžiaga gauta iš UNRRA'os. Kostiumai ir perukai skolintasi iš vokiečių teatro, bet daugiausia pasigaminta iš naujos medžiagos arba iš amerikoniškų drabužių, parinktų iš UNRRA'os sandėlių.

Gera susiorganizavęs vienetas vėlai rudenį pradėjo ruošti pirmam, dideliam pastatymui — penkių veiksmų pasakos "Sniego karalaitė", A. Saudargienės inscenuotos ir parengtos. Visiems bendrai gyvenant, vaikai lengvai kasdieną po pamokų susirinkdavo į repeticijas. Darbas vyko specialiai skirtoje patalpoje arba teatro scenoje.

Vasario 15 dieną įvyko premjera. Kartu tai buvo ir oficialus teatro atidarymas. Atidarė ir meno kolektyvą pasveikino UNRRA'os stovyklos direktorius Mr. Bayer ir Welfare officer Miss E. Wermig. Režisorė, jos asistentai ir mažieji aktoriai bei jų tėvai šią premjerą išgyveno dvasiniame pakilime. "Sniego karalaitė" turėjo visuotinį pasisekimą, ja gėrėjosi ne tik lietuviai vaikai, bet ir kitų tautybių. Vokiečių laikraštis "Wiesbadener Kurier" įdėjo teigiamą kritiką, atkreipė dėmesį į gerą režisūrą, baletą, žavią vaidybą ir gražias dekoracijas. Vaidinimas buvo pakartotas aštuonis kartus pilnutei salei.

Po pirmo pasisekusio spektaklio Vaikų teatras buvo įpylietintas Wiesbadeno stovykloje kaip lietuvių vaikų teatras. Spektakliai buvo laukiami ir gausiai lankomi. Scenos kolektyvas padidėjo. Atėjo režisorės asistentas J. Rimkūnas, garderobo vedėja, darbelių mokytoja A. Bendorienė; įjungti vokiečiai — muzikas Buechler ir grimo specialistas Korting. Teatras pasiekė profesionalinio lygio.

Didelis Vaikų teatro laimėjimas buvo vaikų orkestrėlio suorganizavimas. Jo organizatorius ir vadovas, teatro vadovės pakviestas, buvo muzikos mokytojas V. Prancūzevičius. Orkestrėlis tiek išaugo, kad savarankiškai dalyvavo teatro koncertų programoje ir atliko muzikinę dalį spektakliuose. Iš jaunųjų muzikantų ypatingai išsiskyrė broliai — Rimas ir Kęstutis Lapinai ir Adomas Mickevičius.

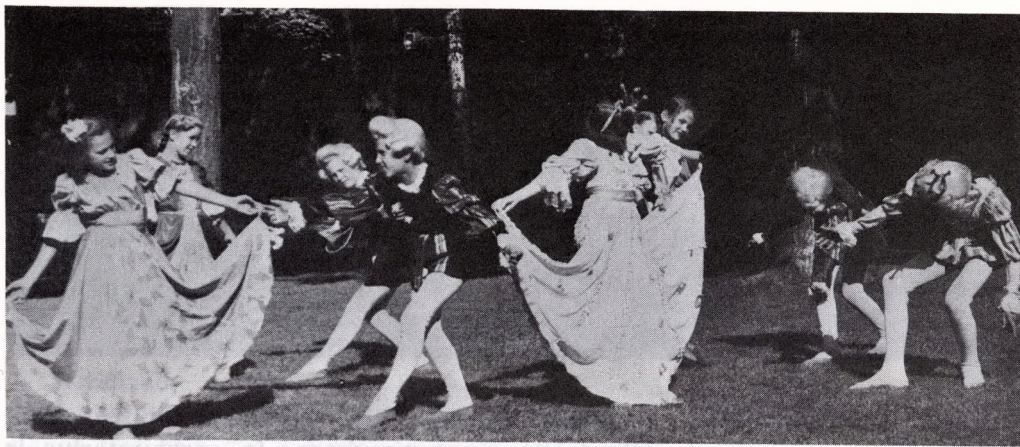
Vienas po kito teatro vadovė-režisorė paruošė du naujus spektaklius — Užgavėnių vakaras, kurio autorius buvo J. Bardzilauskas, ir pasaką "Varlių karalius" inscenuotą J. Rimkūno. Šalia pasakų dar paruoštas repertuaras tautinių bei išraiškos šokių ir ritminės mankštos bei mimikos. Su šiuo plačiu repertuaru Vaikų teatras darė išvykas į kitas DP stovyklas — Hanau, Arolson, Mexhausen vaikų namus. Teatro garsas pasiekė amerikiečių įgulas ir vyriausią kariuomenės štabą Frankfurt am Main. Kviesdami Vaikų teatrą koncertui, amerikiečiai išvardindavo, kuriuos numerius prašo įjungti į programą. Ypač populiari karių tarpe buvo devynmetė Nijolė Šalkauskaitė, nepaprasto gabumo aktorė ir šokėja.

Po didžiai kūrybingų metų staiga buvo pakirsta teatro gyvata — Wiesbaden kareivines perima amerikiečių kariuomenė, stovykla likviduojama, lietuviai perkelti į Kassel-Mattenberg! Visas stovyklos turtas, kartu ir teatro, išvežtas į Offenbach am Main. Vienu smūgiu buvo sunaikintas teatras.

Teatro vadovė Ava Saudargienė, nusikėlusį į

"BROLIŲ BEJIEŠKANT" — GRYBŲ ŠOKIS

“VARLIU
KARALIUS” —
PRINCAI IR
PRINCESES

Kasselį, pasiryžo kovoti už vaikų teatrą. Rašė raštą po rašto UNRRA'ai, pati ėjo, prašė, pagaliau reikalavo teatro turtą, dekoracijas ir garderobą perduoti Vaikų teatrui. Kassely nauji stovyklos pareigūnai liko abejingi Vaikų teatro veiklai. Lietuvių stovyklos komitetas turėjęs “svarbesnių reikalų — dalinimas butų, rūbų ir gerai apmokamų tarnybų”.

Vaikų teatro vadovė pasiekė žinia, kad į Offenbach išvežtas teatro turtas “grobiamas” kitų. Kartu su ištikimais bendradarbiais dailininkais S. Neliubšiu ir Ram. Maziliausku, gavę karišką sunkvežimį, be jokio rašto, įgaliavimo, nuvažiavo į Offenbach. Estas sandėlininkas patikėjo jų žodžiais ir išdavė teatro turtą, kurį, pakrovę į sunkvežimį, skubotai išsivežė.

Teatro turtas nebuvo visas, bet ir tam Lietuvių komitetas sunkiai surado patalpas stovykloje.

Atkrito UNRRA'os apmokamas administracinis personalas. Be algų ėmėsi darbo vadovė-režisorė A. Saudargienė, muzikinis vadovas V. Prancūzevičius, garderobo globėjai — Indrašiai ir Norkuvienė; dekoratoriai — S. Neliubšis, R. Maziliauskas ir V. Adamkevičius. Vėliau, suėjus į kontaktą su vokiečių teatru, daug padėjo dekoratorius Dung. Vaikų teatras, nustojęs UNRRA'os globos, be apmokamų tarnautojų, tartum privati studija, pasivadino lietuvių vaikų teatras “Pasaka”. Tuo vardu jis veikė Kassely iki imigracijos įkarščio. Prestyžas, įgytas Wiesbadene, atlydėjo teatrą į Kasselį. Trumpu laiku, po dviejų spektaklių, stovykla vaikų teatrą priėmė ne vien kaip pramoginį, bet ir kaip kultūrinį, auklėjantį vienetą. Iš švietimo komisijos gauta 2000 RM pašalpa, stovyklos vadovybė paskyrė patalpas repeticijoms, garderobui, dekoracijoms. Grupės repertuarą papildė nauji šokiai, orkestrinio muzikiniai dalykai ir dvi trijų veiksmų pasakos: “Brolių beieškant” ir “Batuotas katinas”. Teatro veiklą taip aprašė Kasselio laikraštis: “Gruodžio 7 ir 8 d. Kasselio stovyklos lietuvių vaikų teatras “Pasaka” davė publikai naują premjerą — 3 veiksmų pasaką “Brolių beieškant”. Visais atžvilgiais darbas pavykęs; ši veikalą su tomis pačiomis jėgo-

mis ir net kostiumais galima būtų statyti Kaune ir Vilniuje, o ne vien Kassel-Mattenbergo stovykloje. Reikia stebėtis, kad tokiose sunkiose stovyklinėse sąlygose p. Saudargienė ir dail. Vyt. Adamkevičius pajėgė pagaminti tokias simpatiškas dekoracijas ir mažų aktorių kostiumus, ypač kiškių vaidmenims. Vyt. Adamkevičiaus dekoracijos visai harmonizavosi su pasakos atmosfera. V. Prancūzevičiaus vadovaujamas moksleivių orkestras, jei nekalbant apie smuikininko silpnumą, vaikų pasakos vaidinimui visai tinkamas, o paukščių čiulbesio imitacija buvo visai vykusi ir tiesiog žavi; pasakos atmosferą ji žymiai pabrėžė, duodama lietuviško miško niuansą. V. A. Saudargienė, jau žinoma Lietuvoje, mažus aktorius gerai parėngė ir vaidybai ir plastiniams šokiams. Mažutė Onytė (Nijolė Šalkauskaitė) savo dikcija ir visai vaidybiniais gestais bei judesiais yra vaikiško vaidinimo aukštumoje; ji turi aiškius įgimtus gabumus vaidybai . . . Šis vaikas vaidybinio atžvilgiu yra tikras “Wunderkind” . . . Visur jaučiasi lietuviškos sielos pasireiškimas, kuris yra ypačiai mielas niūrioje tremties atmosferoje.” (J. Gbs.)

Prasidėjus emigracijai, 1948 m. teatro kolektyvas drastiškai sumažėjo, bet nežiūrint to, dar patatyta vieno veiksmo pasakėlė “Aušrelės sapnas”, parašyta p. Kardeliukienės.

Išvykdama į Australiją, Ava Saudargienė perdavė vaikų teatrą “Pasaką” lietuvių skautų tuntui “Dainava”. Naujas teatro vadovas buvo pakviestas P. Turūta ir jo padėjėjais — Vilimaitė ir Maželis. Tačiau imigracija buvo tokia intensyvi, kad teatras jau negalėjo išvystyti jokios veiklos. Buvę vaikų teatro darbuotojai išsivežė teatro idėją į naujus kraštus, gi teatro kūrėja V. A. Saudargienė įsitikinusi, kad svetimame krašte augantiems vaikams teatras yra geriausia kalbos ir tautinių vertybių pažinimo mokykla, Sydnejuje, Australijoje, sukūrė vėl Vaikų teatrą tomis pačiomis tradicijomis, kaip Vokietijoje.

* * *

Vaikų teatras Sydnejuje 1952 — 1967 m.

Vaikų, augančių australiškoje mokykloje ir laisvalaikį leidžiančių su angliškai kalbančiais draugais, kalbos žodynas buvo labai menkas. Užtat ir reikia mokyti! Užtat reikalinga lietuviška savaitgalio mokykla, lietuviškas vaikų teatras!

Vaikų teatras Sydnejuje įsikūrė 1952 metais pastangomis V. A. Saudargienės, T. Reizgienės ir ponų Glionartų. Pradžioje dirbta Glionartų salionelyje. A. Saudargienė paruošė būrelį vaikų pirmam koncertui deklamacijų, mimikos, tautinių šokių ir dainų.

Vaikų skaičius padidėjo; teatras perėjo dirbti į australiškos mokyklos patalpas. Ambicingi teatro įsteigėjai, sporto klubui "Kovas" administruojant, ryžosi didesniai pastatymui. Vadovė-režisiorė A. Saudargienė inscenizavo "Eglė, žalčių karalienė". Dekoracijas padarė dail. A. Šimkūnas, muziką pritaikė K. Ankus. Buvo geri jaunučiai aktoriai: Eglė — Eda Kimantaitė, seserys — Liuda Zakaraitė ir Rita Glionartytė, Žaltys — R. Miniotas, piršlys — A. Skirka, Eglės tėvas — R. Jeselskis, broliai — G. Kišonas, J. Kolakauskas, A. Stašionis, Eglės vaikai — H. Antanaitis, V. ir A. Mikutavičiai ir Drebulė — Vida Dulinskaitė. Didelis būrys žalčių, jūrmergių ir Eglės draugių įsisąmonino lietuvišką pasaką.

Vaidinimas didelėje žydų salėje sutraukė visus Sydnejaus lietuvius. Savaitraštis "Mūsų Pastogė" plačiame spektaklio aprašyme Z. Vėtra pareiškęs: "Šio teatro auklėjamoji reikšmė tautine prasme yra labai didelė. Šito nevertinti galėtų tik tas, kuris nepajėgia įsijausti į laiką ir sąlygas."

Įsijautė į sąlygas entuziastiška publika. Atėjo nauji šokėjai, maži aktoriai. Teatras pradėjo ruošti naujam pastatymui. Mažųjų aktorių kalbos žinijimas buvo ribotas, kiekvienam atskirai reikėjo aiškinti žodžių reikšmę, taisyti ištariamą. Tada tai iškilo tikroji Vaikų teatro paskirtis: mokyti vaikus lietuviškai kalbėti.

Pastatyta "Pupų berniukas", 3-jų veiksmų pjesė, paruošta Avos Saudargienės; dekoracijos L. Urbono; muzika pianinu I. Vilnonytės ir J. Stašiony-

tės, akordeonu G. Umbražiūnas. Šį spektaklį globojo Sydnejaus Lietuvių moterų draugija, rėmė tėvai.

1961 metais Vaikų teatras pradėjo bendradarbiauti su savaitgalio mokykla. Darbas vyko naujai pastatytuose Bankstowno priemiestyje lietuvių namuose "Dainava". Savaitgalio mokykla savo veiklos dešimtmečiui atžymėti pakvietė Vaikų teatrą paruošti programą. Teatro vadovė-režisiorė inscenizavo 3-jų veiksmų pasaką "Batuotas katinas".

Vaidinimą ruošiant, kalbos mokyme talkininkavo mokytojai: M. Apinienė, D. Skorulienė, M. Nakutis ir mokyklos vedėjas B. Genys. Režisiorėi padėjo D. Zubrickienė ir A. Adamsaitė; muziką paruošė K. Kavaliauskas, išpildė B. Kiveris ir A. Dargužis. Žalias dekoracijas padarė Al. Plukas, apšvietimą tvarkė A. Bučinskas ir K. Steponiukas. Administruojo M. Šumskas, kuris nuo to laiko tapo pastoviu Vaikų teatro administratoriu.

Jaunučiai aktoriai, šokėjos ir šokėjai puikiai užsirekomendavo. Ypatingu talentu išsiskyrė Liuda Apinytė — Batuotas katinas ir Ramunė Zinkutė — Žmogėdra.

Ruošdama "Batuotą katiną", režisiorė Ava Saudargienė darė eksperimentus, kurie vispusiškai pasisekė. "Mūtų Pastogės" spektaklio aprašyme pastebėta: "Būdama gili pedagogė p. Saudargienė stengiasi į pastatomą veiklą įtraukti visus mokyklos

"BUVO BROLIAI DEVYNI"
(viršuje)

"BATUOTAS KATINAS"

vaikus taip, kad vaidinime dalyvavo 40 mažųjų aktorių, kurių kiekvienas turėjo savo vaidmenį ar tai vaidindamas, ar šokdamas, ar tai būdamas statistu." Kitas eksperimentas: režisorė pavedė vaikams paruošti savo kostiumų škicus, kurie su mažais pataisymais buvo priimti, ir aktorių motinų, D. Skorulienei vadovaujant, pasiūti.

Su "Batuotu katinu" Vaikų teatras įėjo į profesionalų lygį ir paruošė kelią pastatymui "Sigutės", 3-jų veiksmų lietuviškos pasakos, parašytos ir režisuotos Avos Saudargienės. Šios pasakos pastatymas laimėjo teatrui visos visuomenės širdį.

1964 metai. "Gruodžio 12 d. Sydney lietuvių visuomenė ir vaikai su dideliu pasigerėjimu stebėjo p. Saudargienės pastangomis ir rūpesčiu pastatytą veikalėlį "Pagrobtas karalaitis", sulietuvintą pačios režisorės. Žiūrovų prisirinko pilnutėlė Bankstowno lietuvių namų salė. Jos tarpe matėsi svečių iš Canberros ir Wollongongo. Tai penktas tos pačios režisorės vaikų spektaklis. Tiek anksčiau vaidintieji, tiek ir šis, Sydney lietuvių visuomenėje sukėlė tokio didelio susidomėjimo, kad šio teatro sceniniai pasirodymai pasidarė vienu patraukliausiu kolonijos parengimu." Konstatavo Australijos lietuvių spauda.

Toliau rašoma: "Mums čia įdomiau kalbėti apie patį pastatymą, kuris buvo pasigėrėtinas. Ne kalbant jau apie tai, kad į vaidinimą buvo įtraukti visi mokyklos mokiniai (apie 40), čia aiškiai matėsi ir vaikų sudrausminimas, ištreniravimas, švarus ir taisyklingas lietuviškas ištartimas."

Po rytietiškos pasakos "Pagrobtas karalaitis", 1966 m. pabaigoje, Vaikų teatras vėl išėjo į sceną su 3-jų veiksmų lietuviška pasaka "Buvo broliai devyni", parašyta ir režisuota Saudargienės. Šis pastatymas nusisekė, kritikų, tėvų ir plačios visuomenės pripažintas profesionaliniu, padaršino Vaikų tetrą gastrolėms į Melbourną. Tai nebuvo lengvas žygis. Netoli tūkstančio kilometrų atstumas; keturiasdešimt mažųjų aktorių ir dekoracijų nugabenimas surištas su saugumu. Bet teatrinis kolektyvas, dėka administratoriaus M. Šumsko, nugalėjo transporto sunkumus ir susižavėjusiai Melbourno lietuviškai publikai davė du spektaklius: "Sigutė" ir "Buvo broliai devyni".

"Neabejotina, kad Vaikų teatro augimas ir visuotinas lietuviškos publikos laimėjimas priskirtinas režisorei-vadovei Avai Saudargienei, teatro kolektyvui ir savaitgalio mokyklos bendradarbiavimui."

Pasikeitė savaitgalio mokyklos vadovybė ir mokytojai, po dviejų metų pasitraukė režisorė V. Ava Saudargienė, ir Vaikų teatras, penkiolika metų sėkmingai ugdes jaunosios kartos meilę lietuvių kalbai, tautiniams šokiams ir lietuviškai pasakai, užsidarė.

JAV MOTERŲ

KELIAS Į

LYGIATEISIŠKUMĄ

P. GAUČYS

Pradedant 1960 m. ėmęs reikštis susirūpinimas moterų padėtimi Vakarų visuomenėje nebuvo staugi apraiška. JAV-se jo pėdsakus galima pastebėti jau XIX šimt. Moterų mėginimas siekti lygybės su vyrais iškildavo įvairiuose miestuose ir būdavo tuometinės visuomenės sutinkamas su didesniu ar mažesniu pasipriešinimu. Atskiri judėjimai, kaip pvz., moterų sufražisčių ir moterų teisių, reiškėsi lygiagrečiai. Seštam dešimtmetyje iškilęs susirūpinimas ir jį sekusi veikla, paprastai vadinami moterų išsilaisvinimu, sukosi apie moterų vaidmenį ir vietą visuomenėje.

Europoje moterys kartais atsidurdavo valdžios viršūnėje ar aukštai iškildavo dėl savo kilmės, kaip pvz. karalienės, ar dėl savo ryšių, kaip pvz. įtakingų vyrų meilužės, ar dėl savo talentų, kaip pvz. rašytojos, bet Amerikos visuomenė ryškiai jas laikė žemesne, silpna lytimi. Santuokoje jų būklė buvo aiškiai pavaldi, nes jų svarbiausia pareiga buvo būti klusniom savo vyrams. Jų protiniai ir dvasiniai sugebėjimai buvo laikomi žymiai silpnesniais nei vyrų. Daugumoje atvejų įstatymai buvo leidžiami pagal anglų pavyzdžius ir moterims nebuvo teikiama daug teisių. Moterys negalėjo būti žemės savininkėmis ir negalėjo balsuoti. Tačiau jų vaidmuo šeimoje jas įgalino turėti įtakos visuomenėje, kurią technologijos pažanga vėliau gerokai sumažino.

Žemės ūkyje vyrai ir moterys dirbo kartu ir dalyvavo savo visuomenės gyvenime. Moterys talkininkavo maisto gamyboje, aprangos paruošoje, ligonių slaugyme, vaikų mokyme ir namų apyvokoje. Jos atlikdavo daugybę kitų vaidmenų, neskaitant vaikų gimdymo ir jų auginimo. Už visa tai jos negaudavo jokio atlyginimo, dažnai jo negaudavo ir vyrai, nes visos šeimos gamyba būdavo parduo-

dama. Aplamai gi moterų trūkumas anuometinėje Amerikoje kėlė jų vertę.

XIX šimt. pramonės revoliucija, įvykdžiusi daugybę permainų, esmingai pakeitė vyrų ir moterų gyvenimą. Ji paskatino vyrus mesti žemės ūkio darbus ir eiti į fabrikus, kas žmones vertė iš kaimų keltis į miestus. Tai, pirmiausia, moterims leido lenktyniauti su vyrais fabrikuose, o antra, daugelis tradiciškai namie gaminamų produktų buvo pakeisti įmonėse paruoštais. Dėl to šeiminkavimui namie mažiau bereikėjo laiko vidurinio luomo moterims. Būdamos laisvesnės, jos savo energiją galėjo panaudoti kitur, pvz. mokytis, savanoriškos labdaros darbams.¹

Kovoje už išsimokslinimą moterys darė lėtą pažangą. Tik XVIII šimt. gale mergaitėms buvo leista lankyti aukštesnes mokyklas, o aukštąsias dar vėliau. Apie 1900 m. jos padarė pažangą siekiant aukštojo mokslo, bet vis dar negalėjo užsiimti profesiniu darbu. Šio šimtmečio pradžioje moterų gydytojų buvo 1350, o vyrų 18.500. Baigusių teisių mokslus buvo 151, o vyrų 13.6000. Tik mokytojų ir slaugių buvo žymiai daugiau nei vyrų.

Politinė veikla buvo antra moterims svarbi sritis, kurioje jos stipriai reiškėsi. Moterų sufražisčių judėjimas prasidėjo 1848 m. Jų kova buvo ilga ir lėta. Tik viena paskui kitą valstybės įstatymais užtikrino moterims balsavimo teisę. Galiausiai 1920 m. buvo priimtas konstitucijos papildymas, leidžias moterims balsuoti. 1850 m. Oregono valstybėje

L. GUTAUSKAS

MANO ŽMONA

leido viengungėms ir ištekėjusioms moterims turėti žemės nuosavybę. Bet, aplamai imant, XIX šimtmeityje moterų teisių srityje nedaug tepadarė pažangos.²

Pramonės revoliucijai paskatinus greitą jos raidą, kilo didelė moterų darbininkių paklausa, nes joms atlyginimas buvo mokamas žemesnis nei vyrams. Kovodamos prieš tą neteisybę, moterys mėgino organizuotis į darbo unijas, skelbė streikus, bet mažai ką telaimėdavo. Tuo pačiu metu vyko gilūs socialiniai pakitimai, kurie padidino moterų laisvę. Papročiai, riboję jų savarankiškumą, rūbų mados ir laikysenos atžvilgiu pradėjo keistis. Karalienės Viktorijos laikų pažiūra, kai dėl moterų lytiškumo buvo ta, kad aukštojo ir vidurinio luomų moterys nesidomi ir nejieško pasitenkinimo lytiškume. Vien tik žemojo luomo moterys pajungtos lytiškumui dėl santuokos pareigos. Mat, buvo tikima, kad žemasis luomas stovi arčiau gyvulių, jis nesąs taip išsivystęs kaip aukštasis, todėl artimesnis „gyvulinei“ prigimčiai. Bet ši samprata apie moterišką lytiškumą pradėjo keistis, kai mediciniškus tyrimus imta rekorduoti, o ypač Freudo ir Havelock Ellis raštų įtakoje. Freudo tyrimų dėka moksle išigalėjo pažiūra apie lytinio pasitenkinimo moterims reikšmę.³ Jo ir jo pasekėjų raštai turėjo nepaprastą įtaką pažiūrai moteriško lytiškumo klausimu.

Pirmas pasaulinis karas labai pagreitino tų pakitimų išigalėjimą. Antrasis dešimtmetis atnešė dar daugiau socialinių pakitimų ir griežtos lytinės laikysenos sušvelninimą. Moterų įsijungimas į atletikos pratybas, naujų darbo sričių atsiradimas, rūbų pakitimai, leidimas moterims viešai rūkyti ir gerti, užtemdė moters kaip trapios ir globotinos gėlės paveikslą.

1916 m. Margaret Sanger atidarė pirmą Amerikoje gimimų kontrolės kliniką, ir nors už tai buvo apkaltinta, tęsė kovą už šeimos planavimą.⁴ Amerikietis Ben Lindsay ir anglų filosofas Bernard Russell siūlė toli siekiančių socialinių atmainų, kurios būtų palietusios tokias anksčiau nepajudinamas institucijas kaip santuoka ir šeima bei priešvedybinius lytinius santykius.⁵ Nors jų siūlymai buvo atmesti, bet jų viešas paskelbimas rodė esant įvykusių didelių pakitimų. Tuo metu labai pastebimai pakito rūbai, pasirodė labai sutrumpintos suknelės, pradėta nešioti mažiau apatinių baltinių ir labai trumpai kirpti plaukus, kas padidino moterų judėjimo laisvę. Tuo pačiu metu automobilis praplėtė vyrų ir moterų santykiavimo būdus, suteikdamas pilnutinį privatiškumą, kokį anksčiau sunku būdavo rasti.

Trečiame dešimtmetyje išigalėjo didžioji depresija, kurios metu visų luomų moterys turėjo jį ieškoti darbo už šeimos ribų, nes jos galėdavo gauti tokių darbų, kokių vyrai negalėdavo. Nepai-

sant visko, jos susitakė su ta ūkine būtinybe, nes ji joms teikė didesnę savarankiškumą. Tuo pačiu metu įvykęs didesnis darbo taupymo įrankių ištobulinimas šeiminkavimą namie materims be vaikų padarė žymiai lengvesnį ir trumpesnį. Moterys pradėjo aktyviai įsitraukti į politinę veiklą. Keletas jų buvo išrinktos į kongresą, dvi patapo gubernatoremis, o 1933 m. Frances Perkins buvo paskirta pirmąją JAV-bių ministere.⁶ Palengva ta kryptimi veikla tęsėsi toliau.

Per II-ji pasaulinį karą moterys dar labiau įsitraukė į darbą už šeimos ribų, nes atsirado didelis pareikalavimas įvairiausio pobūdžio darbams ir buvo sudarytos sąlygos jas atpalaiduoti nuo šeiminkavimo namie bei vaikų priežiūros. Po karo technologijai nuolat tobulėjant, beveik kiekviena vidurinio luomo šeima galėjo įsigyti šaldytuvą, skalbimo mašiną ir daugelį kitų greitai ir lengvai dirbančių elektroninių priemonių. Maisto pramonės raida leido padidinti įvairių rūšių konservuoto maisto gamybą ir tuo dar labiau sutrumpino šeiminkavimui reikalingą laiką. Žmonos ir motinos pareigoms atlikti jau nebereikėjo visos dienos darbo laiko, kaip tai būdavo anksčiau. Reikalas motinoms pasilikti namie žymiai sumažėjo. Tuo pačiu laiku daugelis moterų, bevelijančių būti tik žmonomis ir motinomis, pajuto, kad šitie vaidmenys joms nesuteikia pilno pasitenkinimo.

To meto medicinos pažanga pradėjo daryti toli siekiančių pasėkų. Padidėjo vidutinis žmogaus amžiaus ilgumas (ypač moterų) ir sumažėjo kūdikių mirtingumas. Patobulintos šeimos planavimo priemonės ir smarkiai pakilusios vaikų auginimo išlaidos vertė mažinti vaikų skaičių, bent aukštojo ir vidurinio luomų šeimose. Visa tai pirmą kartą istorijoje įgalino moteris užbaigti savo šeimos kūrimą, pradėjus dvidešimts ketvirtais savo amžiaus metais, dažnai dar anksčiau, ir baigus keturiasdešimtais. Tuo būdu joms likdavo apie 30 gyvenimo metų be rūpesčių savo vaikais ir galimybe tuos metus praleisti užsiimant kitokia veikla.⁷

Tačiau tuo pačiu laiku Freudio tvirtinimas, kad motinos buvimas yra itin svarbus vėlesnei jauno vaiko sveikos asmenybės raidai, visuomenės plačiai ir palankiai sutiktas. Freudas konkrečiais pavyzdžiais parodė žalingą elgesį prižiūrėtojų-tarnaičių, aptarnaujančių vidurinio luomo šeimas, iš kurių daugumą pacientų jis gydė. Tai aiškiai rodė, kad dėl netinkamo motiniškumo kilo psichologiniai sutrikimai. Vėlesni psichoanalitiniai tyrimai teigė vaiko sugebėjimą atsiskirti nuo motinos, bet šis suvokimas nerado platesnio visuomenės pritarimo.

Kadangi Freudio idėjos buvo labai paplitusios amerikiečių visuomenėje tarp dviejų pasaulinių karų, tos kartos moterys, sulaukusios brandos metų ketvirtam dešimtmetyje, buvo pasiryžusios veng-

ti to, ką jos laikė savo tėvų klaidom, teikdamos pastovų, mylintį motiniškumą savo vaikams. Kitos studijos⁸ irgi patvirtino svetimoje globoje esančių vaikų nenormalius psichinius bei fizinius sutrikimus. Dėlto daugelis vidurinio luomo tėvų padarė išvadą, kad motinos turėtų pasilikti namie. Apie tą laiką JAV susidorojo su II-jo pasaul. karo metu patirtom negerovėm. Vidurinio luomo moterys lankė kolegijas ir, jas baigusios, jieškojo sau tinkamo darbo. Tačiau joms pagrindas siekti mokslo kolegijose buvo kitoks nei vyrams. Kolegijos automatiškai neparuošdavo moterų dirbti savo profesijoje ir moterų profesionalių skaičius buvo mažas. Moterų baigusių teises ir mediciną žymiai padidėjo tik šeštam dešimtmetyje.

Naujo feministinio judėjimo pradžia įvairiai aiškinama. Kai kas tvirtina, kad prancūzų rašytojos Simone de Beauvoir knyga "The Second Sex", 1953 m. išleista JAV-se, davusi jam pradžią. Bet kiti teigia, kad Beauvoir knyga iš tikrųjų ženklina tik ankstybesnės fazės pabaigą ir kad 1963 m. prez. Kennedžio sudaryta komisija moterų būklei tirti turėjusi reikšmės judėjimo ateičiai. Dar kiti tiki, kad negrų pilietinių teisių judėjimas atkreipė moterų dėmesį į jų kaip skriaudžiamų būtybių padėtį. Pasinaudodamos negrų ruošų demonstracijų už pilietines teises pavyzdžiu, moterys siekė savo padėties pagerinimo. 1966 m. įsteigta Tautinė moterų sąjunga sudarė rėmus moterų individualiniams siekiams įgyvendinti. Įtakingas žurnalas "Deadalus" 1964 m. išleido specialų numerį, pavadintą "The Woman in America" (kuris išėjo ir atskira knyga), kuriame sutelkta daug svarbios medžiagos moterų klausimais.

Tos įvairios srovės tekėjo kartu, kai šešto dešimtmečio pabaigoje iškilo stiprus feministinis judėjimas. Prisidėjo ir kiti demografiniai veiksniai. Pavyzdžiui, to dešimtmečio viduryje subrendo po II pas. karo gimusi karta dažnai atmesdavo daugelį tradicinio gyvenimo pavyzdžių, įskaitant ir branduolinę šeimą. Labai išgarsintas amerikiečių W. Masters'o ir V. Johnson lyties tyrėjų veikalas dažnai aiškinamas kaip teigimas, kad moterys labiau domisi lyties dalykais nei vyrai, yra beveik visiškai neigimas prieš šimtą metų vyravusios šiuo klausimu pažiūros. Dabar įsigalėjo daug paprastesnės moterų ir vyrų rūbų mados, nueidamos iki vadinamo "unisex" stiliaus. Ši smulkmena pati savaime gal yra nesvarbi, bet ji tikras pavyzdys linkmės, neigiančios lyčių skirtumus, turinčius betkokią praktišką reikšmę gyvenimo būdai ir galimai laikysenai.

Šiuo metu šeiminkavimas namie patapo vis mažiau ir mažiau būtinas ir mažiau patenkinantis. Idėja, kad motina nuolat turi būti prie vaiko, pradėjo būti ginčijama kaip siaurai suprasta Freudio mintis. Daugelis motinų ėmė galvoti, kad joms

nebūtinai reikalinga daugumą savo energijos atiduoti savo vaikams, nei jų vaikai reikalingi išskirtino pasišventimo.

1972 m. kongreso priimtas lygių teisių konstitucijos papildymas dar labiau pabrėžė bendrą polinkį panaikinti lyčių nelygybę. Jis vis dar neįgyvendintas, nes moterų judėjimas nėra vieningas. Jį sudaro daugelis grupių, kurios dažnai siekia prieštaringų tikslų. Tačiau jos visos sutinka, kad moterys turi turėti lygias teises su vyrais. Visos sutinka, kad atlyginimų ir galimybių nelygybė ar pakėlimas į aukštesnę kategoriją darbe turi būti panaikinti. Taip pat daugelis jų pageidauja visiško savarankiškumo ir santykiuose su vyrais, tokios pat laisvės kokia naudojasi vyrai.

Moterų judėjimas pabrėžia moterų teisę nuspręsti, ar jos nori turėti vaikų ir kada, pabrėždamas, kad įstatymai prieš pastojimą ir abortus buvo išleisti vyrų, kuriems nereikia kentėti pasėkų. Su dideliu užsidegimu ir ryškumu judėjimo narės ir nenarės iškėlė visą eilę sąlygų, kurias jos laiko atstumiančiomis, neteisingomis ir diskriminuojančiomis. Pavyzdžiui, jos pažymi, kad bendra vyrų laikysena visų luomų moterų atžvilgiu iš anksto jas pastumia į nesėkmę, siekiant savo asmeninės paskirties, ir joms primena niekingus namų ruošos darbus. Jos tvirtina, kad vyraują lytiniai ir santuo-

kiniai papročiai išnaudoja ir žemina moterų lytiškumą, pabrėždamas, jog dažnai santuoka esanti sandėris, kuriame žmona parduoda savo lytines malones už savo vyro ekonominę paramą. Jos jaučia, kad moterims perdažnai reikia tenkinti savo poreikius, interesus ir aspiracijas tik per savo vyrus ir vaikus, ir kad joms vis dažniau tenka antriniai vaidmenys su skriauda savo saviraiškai.

Ir taip septintojo dešimtmečio moterų judėjimas sutelkė į savo eiles daug moterų ir susilaukė didelio visuomenės dėmesio. Kita moterų grupė laikosi tradicinių pažiūrų į moterų vaidmenį ir judėjimą laiko žalingu. Pirmoji kietai kovoja už visišką teisių sulavinimą, antroji prieš tokį sulavinimą.

Išnašos:

1. Connie Brown: You Have Come a Long Way. New York, 1970
2. C. N. Degler: Revolution Without Ideology. In "The Woman in America". Boston, 1967
3. S. Freud: Collected Papers. Vol. I. New York, 1960
4. M. Sanger: An Autobiography. New York, 1938
5. B. Russell: Marriage and Morals. New York, 1968
6. C. Fuchs Epstein: Woman's Place. Berkley, 1971
7. Woman in America
8. R. Spitz: First Year of Life. New York, 1966

KAETHE KOLLWITZ

AUTOPORETAS

ATSPALVIAI

Rudi spalvos plotai mūro sienas skaldo,
įvairių atspalvių trintis.
Taip vaikų darželyje tapydavom namus.
Ruda spalva juoką slopina,
kojas žeidžia, saulę sugeria,
girdimai šaukias elektrinės šviesos.

Karštoj saulėj dulkės,
metalas ir šiukšlės
daigina teisybės emblemas,
pigiu vynu laistytas,
pašaiptu šypsniu apvilktas,
gniaužiami kumščiai, kaip kiniečių balete,
mėto žaislus – šautuvus ir granatas,
bet kraujas ir kulka tikri,
bejėgės akys,
duslus vaitojimas užtikrina
vietovaizdžio realybę
jei kam neaišku.

Pilna žmonių,
trinasi ant kampo,
išsikreipia jauni veidai,
ženklas – ir jų ratas išdyla,
vandens srove nuplauta nuo šaligatvio
ir skruzdėlės ir trupiniai,
tik šlapiai kvepia asfaltas,
ir dulkės laikinai prigulę snabždasi.

SKEVELDROS

Tavo balso kaskadose
sprogsta įnirtęs skausmas,
karčių judesiu persunktas.
Tvinksta gėla.

Veidrodžio šukės dalina mane
į devynias lygias dalis,
gruoblėtais pirštais
sėjamos jautrios skeveldros,
kažkur toli girdžiu – vaitoja:
pasikukčiodamas rauda
mano akys,
kurių viešai išsižadėjau –
tyla prisiekiau
Dali scenovaiždyje
prieš du metus.

Stingsta jėga.
Kaulo lūžiu skyla sija.
Sąnariai liepsnoja stebuklu.
Tikėk, nusilenk, pasiduok.
Nuoslūgyje dygsta baltos
abejingumo gėlės.

(“Metmenys”)

J. KVIETYTĖ-YOUNG

VEJUOTAS GAMTOVAIZDIS

J. PUMPUTIENĖ

Pusiaužiemyje Stepas pradėjo svarstyti: „Daug kas nuvažiuoja ir parvažiuoja, o gal ir man reiktų aplankyti savo kraštą. Pamatyčiau tėviškę, sutikčiau gimines, draugus ir Dovilę.“

Stepo gimtinė — Mirkių miestelis. Iš vienos pusės didelė giria su savo šilu supo miestelį. Stepas šile anksti pavasarį džiaugdavosi pirmąja gėle — žibute. Vasarą jis įlisdavo giliau į mišką pauogauti. Ten būdavo pilna: mėlynių, aviečių, girtuoklių. Rudenop riešutų medžiai, spanguolės ir bruknės viliodavo Stepą į girią. Medžių dailumas ir ivairumas patraukdavo akį tame miške: išdidžios eglės, ošiančios pušys, nuolat šlamančios drebulės, stori bei ploni beržai ir juodmedžiai. Nuo šilo į kitą pusę miestelio ganykla žaliuodavo. Antroje Mirkių pusėje, nuo kalnelio žiūrint žemyn, per pievą vingiavo upelis. Pievos žydėjimas, alksniai ir beržai puošė upelio krantus. Vanduo tyras ir skaidrus. Vasaros dienomis žmonės maudydavosi, žuvau-davo, o moterys skalbdavo žlugtą. Ties upelio pasukimu į pietus vos užmatomai tęsėsi ūkių arimai.

Stepas net atsiduso pagalvojęs: „Užaugau ir dalį jaunystės praleidau Mirkiuose. Be galo buvo gražu ten. Kiek malonių valandų praleidau su Dovi-le, su kuria bėgiojome tame pačiame miestelyje. Mudu augome kelių gatvių skirtume, bet ją arčiau pažinau jaunystėje, kai mokėmės toj pačioj gimna-zijoje, o atostogų metu kartu gėrėdavomės Mirkio apylinkėmis. Man patiko jos gelsvos, ilgos kasos, perrištos baltu kaspinėliu ir, kaip upelio, skaidrūs veidai, kuriuose blizgėjo dvi melsvos akys, lyg lino žiedai.“

— Tėveli, — pertraukė Vidutė jo mintis, — ku-ris iš jų sostinė: Vilnius ar Kaunas? Man reikia įrašyti šeštadienio pamokoms.

„Ach, prisimenu paskutinį vakarą, kai išėjome pasivaikščioti paupiu ir kai priėjome mudviejų mėgstamą beržą, kurio dvi didelės šakos buvo nusi-

12 ŠIRDŽIŲ

J. KVIETYTE-YOUNG

VAIVORYKSTES ANGELAI

tiesusios iki pusės upelio, nuo kurių nušokome į antrąją upelio pusę. Tą vakarą, kaip ir dažnai, mudu sėdėjome ant to beržo šakos, o mūsų nuleistos basos kojos siekė vandenį. Vakaro prietemoj mums buvo nuotaikinga ir gera klausytis žiogelių grojimo. Lakštingala suokė medžiuose. Įsiklausius ilgiau, atrodė, lyg dainininkė dainavo meilės ariją pritariant smuikais. Į žiogų ir lakštingalų dainą įsijungė ir varlės su kvar-kvar. Tolumoje sulojo šunys. Pasigirdo šienpjovių daina. Vasaros vakaro vėsuma dvelkė mums. Apkabinęs Dovilę ir, būdami arti vienas kito, mes jautėmės laimingiausi pasaulyje . . . O kad dar kartą, nors senstelėjant, būtų proga pasėdėti prie to upelio ant beržo šakos ir su Dovile . . . ”

Austina, pravėrusi virtuvės duris, tarė:

— Stepuk, valgis ant stalo. Prašau vakarienės.

Stepas, žmonos paragintas, pakilo ir nuėjo į virtuvę. Valgant vakarienę, jis užsiminė Austinai, kad gal reiktų ir jam laimę pamėginti ir aplankyti gimtinę, gimines, draugus ir pažįstamus. Po daugelio metų būtų malonu susitikti, pasimatyti. Žmona gerai žinojo, suprato ir pati jautė, ką reiškia ilgesys gimto krašto, artimųjų. Kiek patylėjusi, Austina tarė:

— O gal važiuojame visi trys?

Stepas aiškino, kaip įmanydamas, kad nėra kaip palikti namus, visiems kelionėje daugiau vargo, o paskutinis ir įtikimiausias jo pasakymas:

— O jeigu visi nukrisime į jūrą? Geriau aš vienas.

Austina mąstė: “Jei Stepas važiuotų su Vidute ir jei kas negero nutiktų, likčiau be vyro ir be dukrelės. Baisu.”

Stepas gerai žinojo, kad žmona ir dukrelė tik maišysis jo susitikime su Dovile, o jis, jei ne Dovilė, gal ir nevažiuotų. Tėveliai ir sesutė čia. Iš artimųjų tik sena teta ir pusbrolis ten.

Austina, būdama mylima ir jausdama kiekvienam žingsnyje vyro meilę, buvo rami ir nenumatė, kad Stepas sieloje ruseno iš senų jaunystės laikų pasiilgimas Dovilės. Austina negalvojo, kad tai kai kurių vyresnio amžiaus vyrų svajonė, kankinanti juos praeitimi — jaunystės meilės blykstelėjimais.

Iš žmonos gavęs pritarimą važiuoti vienam, Stepas pradėjo kiekvieną dieną ruoštis tolimai kelionei į Lietuvą, kaip įprasta su ekskursija. Jis užsitikrino vietą lėktuve, tvarkė dokumentus, pirkė dovanas ir skaičiavo kiek dienų iki išvažiavimo.

Stepas pats pirkė dovanėles vežti artimiesiems ir draugams. Tik vieną šeštadienį jis paprašė Austiną, kad padėtų jam išrinkti dovanėlę pusbrolio žmonai.

— Žiūrėk, Stepuk, kokie čia žavūs karoliai. Tiktų tavo pusbrolio žmonelei.

— Austute, bet ji gydytoja, gal jai būtų vertingiau rankinis laikrodėlis.

— O, čia visa krūva jų! — mostelėjo Austina.

— Austuk, tie tik 30 dolerių. Nepatogu tokią laikrodėlį padovanoti. Reikėtų dailesnį, brangesnį.

Stepas pasislinko toliau, paprašė pardavėjos auksinį laikrodį su dviem mažais deimantukais, kurio kaina virš trijų šimtų dolerių. Jis sau mąstė: “O šis laikrodėlis puoš Dovilės rankutę ir primins mane jai amžinai, kad aš mylėjau ją, o dar ir dabar . . . ”

Jis žvilgtelėjo į žmoną, išsigandęs savo minčių.

— Stepuk, žiūrėk, koks dailus laikrodėlis ten ir pigesnis, tik be deimantukų, — patarė žmona.

— E, Austut, sakys inžinierius, o tokią pigią dovaną atvežė.

Stepas išsitraukė piniginę, užmokėjo, o pardavėja užsuko laikrodėlį, supakavo ir padavė Stepui palinkėdama sėkmės.

Stepas džiaugsmingas grįžo su pirkiniu į namus. Austina negalėjo suprasti, kodėl jis tetai ir pusbroliui pirkė paprastesnes, pigesnes dovanėles, negu pusbrolio žmonai. Austina matė jo džiaugsmą ir galvojo:

“Tiek to, kad ir brangus laikrodėlis. Juk Stepas pusbrolio žmona gydytoja nešios, o daug kas matys ir grožėsis.”

Stepas vaikščiojo svajodamas per visas dienas iki išvažiavimo. Jis galvojo, kaip susitiks, ką kalbės su Dovile, kaip ji atrodo dabar ar tokia pat bus meili . . . Jis žinojo iš savo draugų, kad Dovilė išteklėjusi, augina du sūnus ir mokytojauja. Dovilė nekartą jam minėjo, kad ją vilioja mokytojos darbas, mokyti, perteikti žinias vaikučiams. Stepas gavo jos adresą, nors nedrįso susirašinėti. Jis suprato, kad laiškų rašymas Dovilei — tai griovimas savo šeimos laimės, nes jautė, kad laviruoti tarp dviejų meilių — praeities ir dabarties — būtų sunku. Stepas nė negalvojo apie Dovilės vyrą, sūnus. Jų lyg nebuvo jam.

Austina pastebėjo, kad Stepas darosi užsisvajojęs, kartais irzlus, lyg neramus, į kažką vis įsigilinęs. Ji manė, kad vyrelį slegia kelionės rūpesčiai. Stepui atrodė ilgiausias laikas iki sužinojo, kad gauta įvažiavimo viza.

Gražų, saulėtą šeštadienio rytą Stepas Maskvoje persėdo į lėktuvą, kuris skrido į Vilnių.

“Reiškia tikrai būsiu Vilniuje. Ateis giminės, draugai ir Dovilė, nes prieš išskrisdamas parašiau jai”, Stepas galvojo kratančiame lėktuve.

Jis nekantravo ir vis žvelgdavo pro langą. Lėktuvas, padaręs mažą posūkį, nusileido žemyn. Stepas džiūgavo, nes buvo matyti Vilnius. Stepas kojos virpėjo, net prakaitas išpylė, bet džiaugėsi mintyse:

“Nors prieš savo gyvenimo saulėlydį susitiksiu tetą, pusbrolių su šeima, Dovilę ir pažįstamus.”

Jis niekad nemanė, kad dar bus proga gyvenime susitikti jaunystės svajonę — Dovilę. Štai dabar tik keletas minučių ir įvyks netikėtas susitikimas. Stepas širdis smarkiai tvaksėjo, o mintis vijo mintį galvoje, lyg nepertraukiama kalnų grandinė. Jis jautė didelį sunkumą galvoje. Einant iš aerodromo link išėjimo vartų, Stepas išgirdo balsą:

— Stepuk, mes čia! — pusbrolis mojavo ranka jam, bet Stepas metė savo žvalius žvilgsnius į visas puses.

“Nejaugi Dovilė neatėjo manęs sutikti. Gal ji nenori mane susitikti, o gal vyras neleido ją atvykti?” samprotavo Stepas.

Stepui išėjus pro vartus, giminės, draugai sveikino, bučiavo, kalbino jį atvykusį, įteikdami jam gėlių puokštes su ašaromis akyse.

Stepas tvirtino sau: “Tikriausiai ji dirba arba neturėjo laiko atvykti, o gal negavo mano laiško.”

Kitos dienos rytą Stepas anksti atsikėlė, pavalgė pusryčius, pasiėmė dovanėlę — auksinį laikrodėlį su deimantukais ir išskubėjo pas Dovilę. Jis pasiekė Dovelės butą. Pirštais pabraukęs plaukus nuo kaktos, drebančia ranka paspaudė durų skambutį.

Aukštas, gražiai nuaugęs, šiek tiek pražilęs vyras pradarė duris.

— Ar čia gyvena Dovilė Žiežmarienė? — drąsiai paklausė Stepas.

— Taip, čia, — atsakė vyriškis.

— Ar Jūs esate jos vyras?

— Taip.

— Aš esu Dovelės pažįstamas iš senų laikų, Stepas Kaunikis iš Amerikos, — Stepas ištiesė ranką pasisveikinti.

— Taigi, taigi. Prieš kelias dienas gavome jūsų laišką, bet atleiskite, nes negalėjome jūsų sutikti.

Žiežmaras, pervedęs akimis nuo galvos iki kojų Stepą, įsileido į vidų.

Stepas širdis nerimo. Jis jautė karštį apie ausis. Visokios keistos mintys pynėsi galvoje. Jiems persimetęs vienu kitu sakiniu, Stepas išgirdo:

— Liūdna. Jau šešeri metai, kai Dovilė serga. Ji yra psichiatrinėje ligoninėje. Ligos padėtis — neišgydoma.

Stiprus drebulys supurtė Stepą, iš jo rankų iškrito dovanėlė.

— Neišlaikė . . . — ištarė jo lūpos. Ant grindų sužvilgo deimantukai.

J. KVIETYTĖ-
YOUNG

DODO MAŠINA

KABIRO GIESMĖ

IV

Neik į gėlių sodą.
O, mano drauge, neik ten;
Tavo kūnas yra gėlynas.
Rymok ant Lotuso tūkstančio žiedlapių
ir iš ten žiūrėk į Begalinį Grožį.

VIII

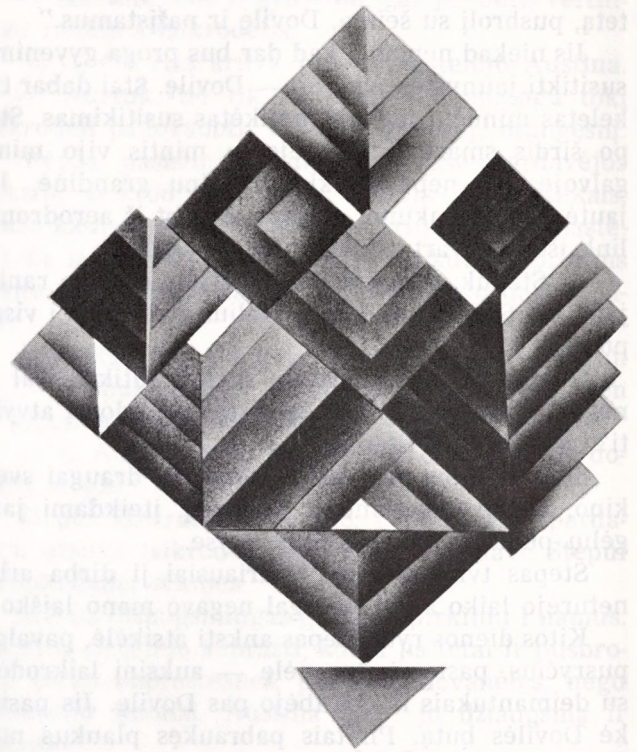
Šio molinio puodo viduje yra altanos ir slėniai, ir juose
yra Tvėrėjas.
Šio puodo viduje yra septyni vandenynai ir nesuskai-
tomos žvaigždės.
Bazalto akmuo ir brangenybių įvertintojas yra viduje.
Ir šito puodo viduje skamba Amžinybė ir šaltinis iš-
trykšta.
Kabiras sako: "Klausyk manęs, mano drauge! Mano
mylimasis Viešpats yra viduje."

IX

O, ar aš kada nors galėsiu ištarti tą paslaptinę žodį?
O, ar aš galiu sakyti: Jis nėra tas, Jis nėra anas?
Jei aš sakau, kad Jis yra manyje, tuomet Visata junta
gėdą.
Jei aš sakau, kad Jo nėra manyje, tai meluoju.
Jis jungia vidurinį ir išorinį pasaulį į nedalinamą vie-
netą.
Sąmonė ir Pasąmonė yra suolas Jo kojomis.
Jis nėra matomas, bet Jis nėra pasislėpęs, Jis nėra pasi-
rodęs, bet Jis nėra nepasirodęs.
Nėra žodžių, kuriais pasakyti, kas Jis yra.

XII

Papasakok man, o gulbe, savo seną sakmę.
Iš kurio krašto ateini, o gulbe?
Į kurią pakrantę tu lėksi?
Kur tu ilsėsis, o gulbe, ir ko tu ieškai?
Pabusk, o gulbe, tą patį rytą ir sek mane!
Kažkur yra kraštas, kur nėra nei vargo, nei abejonių,
kur nėra Mirties baimės.
Ten žydi pavasario miškai ir gardus kvapas "Jis ir Aš"
yra vėjo nešamas.
Ten yra giliai nuskendusi širdis, kuri nebetrokšta jokio
kito džiaugsmo.

V. GRUŠECKAITĖ

KOMPOZICIJA

XVI

Tarp Sąmonės ir Pasąmonės stulpų dvasia pastatė
supuoklę.
Ant jos kabo visos būtybės ir visi pasauliai, ir supuoklė
nesustoja supus.
Ten yra milijonai būtybių, ten yra saulė ir mėnulis
savose orbitose.
Milijonai amžių praeina, o supuoklė supasi.
Viskas supasi! Dangus ir žemė, oras ir vanduo, ir
Viešpats pats priimdamas pavidalą.
Ir šitas reginys padaro Kabirą tarnu.

XIX

O, manoji širdie, aukščiausioji Dvasia, didysis Valdo-
vas yra arti tavęs, pabusk! pabusk!
Skubėk prie savo Mylimojo kojų, nes tavo Viešpats
stovi arti galvos.

*Tu miegojai nesuskaitomus amžius, ar tu šįryt
nepabusi?*

LIII

*Kokia yra ta švilpynė, kurios melodija mane suvirpina
iš džiaugsmo?*

Liepsna dega be lempos;

Lotusas žydi be šaknies;

Gėlės žydi kekėmis;

Mėnulio-paukštis myli mėnulį;

Lietaus visa širdim trokšta lietaus-paukštis;

Bet kieno meilės trokšta mylintis visa savo gyvybe?

XXXIII

Šok, manoji siela! Šok iš džiaugsmo.

*Meilės giesmės užpildo dienas ir naktis su muzika, ir
pasaulis klausosi tų melodijų.*

*Laimė apsalęs Gyvenimas ir Mirtis šoka pagal tos
muzikos ritmą.*

*Kalnai ir jūra ir žemė šoka. Žmonių pasaulis šoka
juoku ir ašaromis.*

*Kodėl užsivilkti vienuolio sutaną ir toli nuo pasaulio
gyventi vienišoje puikybėje?*

*Žiūrėk! Mano širdis šoka alpdama šimteriopu menu, ir
tai patinka Kūrėjui.*

VI

*Mano kūne šviečia mėnulis, bet mano aklos akys jo
nemato.*

*Niekad neskambėjęs Amžinybės būgnas skamba
manyje, bet mano kurčios ausys negali išgirsti.
Kol žmogus šaukia apie save ir savo, tol yra jo
darbai niekis.*

*Kai visa meilė sau ir nuosavam miršta, tada yra
Viešpaties darbas atliktas.*

Nes darbas neturi kito tikslo, kaip įgyti žinojimą.

Kai tai įvyksta, tai nebėra darbo.

Gėlė žydi dėl vaisiaus, kai jis atsiranda, gėlė nuvysta.

*Muskusas yra briedyje, bet tas jo neieško savyje, jis
klaidžioja ir ieško žolės.*

XC

*Pas ką aš eisiu, kad daugiau žinočiau apie savo
Mylimąjį?*

*Kabiras sako: "Kaip tu niekada neatrasi girios, jei tu
nepažįsti medžio, taip Jo niekada negalima rasti
abstrakcijoje."*

XCIII

*Po dideliu mano karaliaus saulės skėčiu šviečia
milijonai saulių, mėnulių ir žvaigždžių.*

*Jis yra siela mano sieloje! Jis yra akis mano akyje!
O, kad galėtų mano siela ir akis būti viena!
Galėtų mano meilė pasiekti Mylimąjį!
Galėtų mano širdies ugninę liepsną atvėsinti!
Kabiras sako: "Ak, jei meilė gali sujungti su Mylimuoju,
tada pasiekei meilės tobulybę!"*

C

Pakabink meilės sūpuoklę šiandien.

*Pakabink kūną ir sielą tarp Mylimojo rankų meilės
džiaugsmo žavėsy.*

*Atnešk pilnas ašarų lietaus debesų sroves prie savo
akių ir uždenk širdį su tamsos šešėliu.*

*Prinešk veidą arčiau jo ausies ir ištark pačius giliausius
širdies troškimus.*

*Kabiras sako: "Klausyk manęs, broli! Atnešk Mylimojo
viziją į savo širdį."*

XCVIII

Artėja Kovo mėnuo.

Ak, kas leis man sutikti mano Mylimąjį?

*Kaip aš atrasiu žodžius mano Mylimojo grožiui? Nes
jis yra paskendęs visoje grožybėje.*

*Jo spalva yra viso pasaulio paveiksluose, ir ji užburia
kūną ir sielą.*

*Tie, kurie tai žino, žino, kad tai yra neišsakomas
Pavasario žaidimas.*

*Kabiras sako: "Klausyk, mano broli, nedaug yra tokių,
kurie tai atidengė."*

Sulietuvino Zenta Tenisonaitė

Poetas Kabir (1440-1518) yra vienas iš įdomiausių indų mistiškos poezijos atstovų.

Gimė jis netoli Benares ir jau labai jaunas buvo žymiojo indo Ramananda mokiny.

Savo poezijoje Kabir skelbė teisybę ir norėjo iškelti žmogų kaip laisvą Dievo vaiką. Jo nuostabūs eilėraščiai, spontaniškos vizijų išraiškos liko gyvos iki šių dienų. Jo poezijoje glūdi gili abstrakcija, nežemiškas troškimas ir ypač tamprus ryšys ir asmeniškai Dievo gerbimas, išreikštas metaforomis ir religiniais simboliais, pasisavintais tiek iš Hinduizmo, tiek iš Islamo religijos.

Kabir buvo audėjas ir uždirbo duoną prie staklių. Jo poezija yra parašyta paprasta hindų kalba.

Legenda sako, kad jam mirus, jo mokiniai susibarė prie jo lavono. Vieni norėjo jį palaidoti, o kiti sudeginti. Taip jiems besiginčijant, pasirodė Kabir ir liepė nuo jo lavono atimti maršką. Kabiros kūno vietoje gulėjo krūva gėlių. Jo mokiniai musulmonai savo gėlių dalį palaidojo, o mokiniai hinduistai jas nunešė į šventąjį Benares miestą ir ten sudegino.

Z. Tenisonaitė

KELI ŽODŽIAI APIE "BALTĄ IEVOS MEDĮ"

PR. NAUJOKAITIS

1978 metų pradžioje, bet nukeltine 1977 metų data "Ateities" leidykla išleido šeštąjį lietuviškąjį **Danguolės Sadūnaitės** poezijos rinkinį **"Baltas ievos medis"**. Balto ievos medžio įvaizdis paimtas knygos pavadinimui iš supoetintų vaikystės atsiminimų, išspausdintų šios knygos trečiame skyriuje. Rinkinyje sutelkta 82 eilėraščiai, daugumas jų labai trumpi, teturi tik kelias eilutes. Naujų motyvų, naujų emocinių ar minties išgyvenimų, nei ypatingai naujų išraiškos formų šiame rinkinyje nerasime. Dievo ilgės, buvęs toks vaizdas ir gyvas rinkiniuose "Pakeliui į Emaus" ir "Laiškuose Dievui", šiame rinkinyje lyg priblęsta. Tik kartą poetė prisipažįsta, kad visą gyvenimą truks surinkti Viešpaties šviesą (87) ir tik kelis kartus pajunta Dievą miegantį žolėje ir supantis medyje ant šakos (82 p.). O ankstesniuose rinkiniuose lyrinė herojė labai dažnai susisiekdavo su Dievu per medžio ar paukščio įvaizdžius. Daugumoje eilėraščių poetė gaudo aplinkumos įspūdžius ir išsako jų atspindžius savo sieloje.

Veltui ieškotume D. Sadūnaitės eilėraščiuose loginio nuoseklumo. Iš tikrųjų poezijoje griežtos logikos ir nereikia. Tačiau D. Sadūnaitės persėkimai nuo aplinkos vaizdo į vidinius išgyvenimus yra labai staigūs, netikėti, laužte perlaužti. Tie netikėti lūžiai grafiškai išreiškiami daugybe brūkšnių, daugtaškių, skliaustelių, visiškai tuščių tarpų, žodžių sugrupuotų parašėje. Atrodo, kad nutylėjimai poetei nemažiau reiškia už ištartus ar parašytus žodžius, tačiau skaitytojui dažnai jie virsta neatspėjamomis mįslėmis.

Kritika D. Sadūnaitę gerokai pabarė už įvaizdžių groteskinimą rinkinyje "Laiškai Dievui". Rinkinyje "Pakeliui į Emaus" nuo tos manieros buvo beveik atsisakiusi, o šiam rinkiny vėl grįžta prie sąmoningo poetinių vaizdų vulgarinimo: "saulė renka mokesčius, girtauja ir valgo per visą dieną, saulė — valkata, plėšikas, kurs iškrausto kišenes, žvaigždės — turgaus moteriškos, vasara lošia kortomis su mėnuliu, mėnuo skaičiuoja pinigų, medžiai — banditai" ir t.t. pasitaiko ir sugroteskintų ištisų eilė-

raščių: "Saulė lošėja", atsiminimai apie tetą.

Svarbiausia D. Sadūnaitės išraiškos priemonė yra įmantri metafora: raudonas šunų lojimas, dangaus karštingiška tamsa, žvaigždžių šiltnamis, daugus — šviežiai suklijuotas iš tamsių vilko šauksmų, žiedai perdegina spalvomis, raudona daina, balsai skaptuoja saulę, visa sutilpau karštame kamuoly gerklės ir t.t. Panašių dirbtinių metaforų gausumas daugelį eilėraščių padaro sunkiai iššifruojamomis mįslėmis. Iš viso uždumas, hermetiškumas yra svarbiausia D. Sadūnaitės eilėraščių savybė. Siauro uždarmo pavyzdžiu galėtų būti kad ir šis eilėraščio fragmentas:

Norėčiau būti —
upės vanduo dabar,
kad tavo balso tylą
savo balse nuplaučiau.
Ir tavo kūno šilumą.

—————
Klausyk,
savo lapais turi dabar žydėti.
Būti: ne tavo, bet savo didumo.
Kol Kito rankos
į namus perkels. (52 psl.)

Tokio hermetiškumo mįslių galėtume rasti psl. 58, 60, 64, 66 ir daug kur kitur. Tačiau gili estetinė įspūdi palieka tie simboliniai vaizdai, kur poetė kalba konkrečiau, nuosekliau. Štai motinos mirties poetės širdyje paliktas praradimas išreiškiamas tokiu įtaigiu vaizdu:

Tu pasiėmei su savimi
namą,
medį ir saulę —

ir viską:
viską, ką tik turėjom. (86 psl.).

Geros simbolinės eilėraščių formos pavyzdžiu galime išskirti ir eilėraštį "Akmuo virtuvėje": bibliniai motyvai rodo autorės santykį su Dievu:

man atrodė,
jog Tu metei akmenį į mane —
pro virtuvės langą . . .

ir sakiau sau, kartu su Jobu —
vis tiek!
ištiesiau ranką ir jį pagausiu
ir dabar mano saujoje
čiulba paukštis (72 p.).

Šis "Balto ievos medžio" rinkinys rodo, kad D. Sadūnaitė dar nėra visai

Poetė Danguolė Sadūnaitė

išsisėmusi, bet ir patraukiančio naujumo turinio ir formos atžvilgiu nedaug ką duoda. Kartojami senieji įvaizdžiai (ypač krinta į akis tų suvulgarintų metaforų dažnumas), turinys yra siaurai užduras, apsiribojęs grynai asmeniškų įspūdžių sumetaforinimu. Poetas tol gyvas, kol turi ką pasakyti. Kai jau pats tampa savo ankstesnių rinkinių epigonu, tada reikia arba nutilti, arba susirasti naują kūrybos šaltinį. Mūsų išeivijos literatūroje savęs kartojimo pavyzdžių buvo net premijuotasis A. Nykos-Niliūno "Vyno stebuklas". Nedaug nuo tos linkmės yra nutolęs ir D. Sadūnaitės "Baltas ievos medis".

Danguolė Sadūnaitė, **BALTAS IEVOS MEDIS**, eilėraščiai. Aplankas Nijolės Palubinskienės. Išleido "Ateitis" 1977 m., 126 psl. kaina \$5.00.

Rašytoja Zenta Tenisonaitė-Helle-mans, gvv. Antverpene, Belgijoje, parengė ir pasiuntė leidyklai trečią poezijos rinkinį. Taip pat verčia Matelacr ir Felix Timmerns kūrybą. Poeto Mattelaer eilėraštis yra išverstas į 300 įvairių kalbų ir tarmių (lietuviškai išvertė Z. Tenisonaitė, latviškai — A. Tenisonas) ir išleistas knyga.

PRAŠOM SUMOKĖTI
1979 METŲ
"MOTERS"
PRENUMERATĄ

Administracija

Visos išmokom elegantiškai rengtis, gražiai paruošti vaises ir apsipratom su visais kitais "gracingo gyvenimo" reikalavimais, išskyrus vieną: nemo kam ir nedrįstam viešai kalbėti.

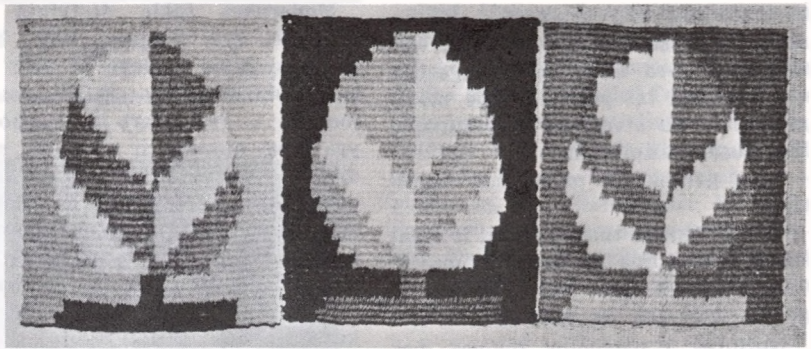
Bet moteriai, kuri nėra visai užsidiarius urve, kalbėt progų pasitaiko ar nori ar nenori. Gyvuoja visokios organizacijos, klubai, būreliai ir t.t. Jie visi šį tą veikia, rengia parengimus, parodas. Kiek kartų mes, moterys, stumiam viena kitą į sceną, kai reikia pasakyt kelis žodžius, pristayt svečius arba pasakyt keletą sveikinimo žodžių. Visos kratomės pareigos kalbėt, visos teisinamės, kad nemokam, jaudinamės, nervinamės...

Taip, viešai kalbėt, kaip ir kitus dalykus, reikia išmokyti. Ir nėra ko slapstyti už viena kitos nugarų. Vieną kartą neišvengsi. Kada nors didesnė ar mažesnė grupė reikės pasakyt bent keletą žodžių, tad geriau pagalvot ir pasipraktikuot iš anksto.

Žinoma, teoretiškai žinot kaip kalbėt — vienas dalykas, o praktiškai kitas. Tikrai laisvai ir gerai kalbėt gali išmokyti tik praktiškai tai darydamas. Tačiau verta prisiminti ir kai kurias taisykles.

Pirmiausia, pagalvok, kas tave labiausiai nervina, kai kiti kalba, ir venk kartot jų klaidas. Dar nepradėjus kalbėt, publika jau stengiasi atspėti, kaip ilgai reikės tos kalbos klausytis. Man rodos, kad labai gera praktika būtų, jei kalbėtoja iš anksto pasisakytų, kiek laiko jos kalba užtruks ir laikytųsi savo žodžio. Labai nuvalkiotos frazės, kaip: "man tenka labai maloni pareiga" ir panašios, tuoj sukelia žiovulį. Kuo paprasčiau, tuo geriau. Jei galima pasakyt "man malonu pristatyti", kam reikia "man tenka garbė..." Jei žmogus tikrai išskirtinai kuo nors pagerbiamas, jis gali padėkoti už teikiamą jam pagarbą, bet jei jis atstoja tik kitą pristatyti, tai žodžiai "man tenka didelė garbė" yra perdėti, nenatūralūs. Žodžiu, venkime daug kartų girdėtų klišių.

Monotoniškumas yra kita blogybė. Prie blogo kalbos perdavimo prisideda ir mikrofonai. Per mikrofoną kalbant, kiekvienas galvos pasukimas užmuša garsą, taip pat negali pilnai panaudoti balso bangavimo garsinant ar slopinant balsą, paskubinant ar sulėtinant. Viskas tas neigiamai persiduoda per mikrofoną. Žinoma, kur

J. MONKUTĖ-MARKS

AUDINYS

geri mikrofonai didelių sunkumų nėra, bet vis dar pasitaiko salėse kankiančių, švilpiančių mikrofonų. Todėl rengėjai turėtų gerai patikrinti ir paruošti mikrofonus, o ne griebti juos sukiot ir taisyt, kai kalbėtojai jau scenoje.

Toliau reikia atsiminti, kad ir geriausi kalbėtojai niekad nėra šimtu procentų patenkinti savo kalbom, o taip pat nepatenkins visų klausytojų. Tad perdaug nesijaudink. Sakoma, kad kiekvienas kalbėtojas vietoj vienos pasako tris kalbas: tą, kurią jis pasiruošė, tą, kurią jis iš tikrųjų perduoda klausytojams ir tą, kurią jis vėliau apsigalvojęs norėjo pasakyti. Ir tai labai geri kalbėtojai, o ką bekalbėt apie pradedančius. Jei iš anksto susitaikysi su mintimi, kad tu nesi geriausia kalbėtoja, kad tu tai žinai ir klausytojai tai žino, tad nereikės perdaug jaudintis. Jeigu organizacija ar grupė, žinodama tavo sugebėjimų ribotumą tave prašo kalbėti, reiškia ji pasiruošęs tave priimti tokią, kokia tu esi. Bet tai nereiškia, kad gali kalbėt visai nepasiruošęs. Dažnai vyrai, kurie turi daug daugiau savim pasitikėjimo, išeina kalbėti labai menkai pasiruošę. Moterys gi nueina į kitą kraštutinumą. Jos kruopščiai pasiruošia, viską susirašo ir, bijodamos bent žodelį praleist, skaito kad ir trumpiausią pasveikinimą ar pristatymą. Kad ir gražiausia, ir geriausia kalba labai daug praranda skaitant. Ji pasidaro automatiška, ypač jei skaitytoja nė karto nuo rašto net akių nepakelia. Dar blogiau išmokyti atmintinai. Vieną žodį užmirši — viską užmirši. Ir jokia išmokyta kalba niekad neskambės natūraliai. Mes, kurios skaitom šitą žurnalą, esam daugiausia vidurinio amžiaus ar daugiau ir pradedam pajusti atminties užsikirtimą. Staiga užmiršti žodį ar mintį ir gana. Jei viešai kalbant taip atsitiktų, publika tai turėtų

priimt kaip natūralų dalyką. Kalbėtoja irgi galėtų prisipažinti, kad pamiršo ar praleido mintį, norėtų sugrįžt, pakartot kitais žodžiais ar pan. Ypač nelabai iškilminguose subuimuose "savųjų" tarpe daug maloniau ir jaučiau klausyt, kad ir ne taip sklandžiai, bet nuoširdžiai kalbą, negu vienu atsikvėpimu perskaitytą gražių žodžių pyne.

Kalbėt išsisiai iš atminties ir be užrašų irgi neįmanoma. Užrašai reikalingi, ir kiekviena gali juos taip susirašyt, kaip jai geriausia. Pradžiai yra sunkiausia, todėl pirmuosius sakinius galima užsirašyt ar išmokyti. Jie neturi būt labai reikšmingi, nes publika dar nėra galutinai nutilus ir pasiruošęs klausyti. Taip pat kalbėtojai reikia kelių sekundžių, kol apsipranta. Toliau galima kiekvieno sekančio punkto užsirašyt pirmuosius žodžius. Ant nedidelio lapelio tokiu būdu gali susirašyt viso pusvalandžio kalbą. Niekas taip klausytojų nenergina, kaip glėbys lapų kalbėtojos rankose.

Kitas labai svarbus kalbėtojos rūpestis yra, kur padėt rankas. Jei ji turi lapelį, į kurį kada nekada žvilgteteri, ji rūpinasi, ar lapelis rankose nedreba. Jei kvieti kalbėtoją, tai reikia parūpinti jai kuo palankiausias sąlygas. Jei yra stovas, kur kalbėtoja gali pasidėt nežymiai savo užrašus ir kuris paslepia jos rankas ir drebančias kojas, ji daug geriau, daug laisviau jaučiasi, ir kalba išeis daug geresnė. Jei nėra stovo, tai stalas ar net kėdė gali pagelbėti, nes yra bent į ką atsiremti.

Kad išblaškyt nuobodulį ar įtemimą, kalbėtojai dažnai pasinaudoja linksma istorija ar juoku. Visi mėgsta anekdotą, bet joku būdu nesi-griebk anekdoto, jei negali jo surišť su kuria nors mintim iš kalbos turinio. Tenka dažnai girdėt, ypač per vestuves, kalbėtojus nei iš šio, nei iš

to pradedant sakyti anekdotus. Jei jie neturi ryšio su kalba, jie visai ne vietoj, o jei yra bent kokia sugestija nešvankumo, tai publika, ypač moterys, geriausiai atveju jų neįvertina, o blogiausiai pasipiktina.

Būtų galima dar pridėti šias sugestijas:

Būk įsitikinęs tuo ką sakai, ir stenkis tą įsitikinimą perduoti kitiems.

Nesiklausyk pati savo kalbos, o galvok apie tai, ką sakai.

Nežiūrėk į pavienius žmones, nes jei pamatysi vieną miegantį ar besišypsantį, ar abejingai nusiteikusi, tai gali tave išblaškyti ir atimti drąsą, tuo tarpu kai kiti gal labai įdėmiai tavęs klausos.

Ir svarbiausia, praktikuokis, neatsisakyk progos kalbėti, kai tau pasiūlo.

Tačiau laukt progų irgi neužtenka. Kultūringam žmogui mokėti laisvai pasakyti keletą žodžių betkokia proga yra taip pat reikalinga, kaip ir mokėti kultūringai elgtis prie stalo. Tad moterų būreliai, organizacijos turėtų daugiau ir dažniau ne tik kviešti kalbėtojas įvairiomis progomis, bet savo tarpe susirinkimų metu praktikuotis. Pvz. aptarus organizacijos techniškus reikalus, pirmininkė galėtų paprašyti vieną iš narių pasakyti keletą žodžių pasirinkta tema. Po to visos turėtų įsijungti į diskusijas, o pirmininkė visų mintis susumuot, padaryti išvadą ir gražiai padėkoti.

Kad šitokie pratimai būtų naudingi, pirmiausia reikia atsisakyti minties, kad tik labai mokyti žmonės, dideli specialistai turi ką įdomaus pasakyti. Nieko panašaus. Nėra nė vieno žmogaus, kuris viską žinotų, ir kiekvienas kurioj nors srity žino daugiau negu kitas. Jeigu tu esi gera šeimininkė, tai tu gali labai įdomiai kalbėti apie šeimininkavimą. Jei tu turi daug laiko ir skaitai daug knygų, gali pasidalinti jų mintimis su kitomis, kurios yra daugiau užimtos ir neturi laiko skaityti. Jei tu daug keliauji, pasidalink įspūdžiais su tom, kurios ten nebuvo. Jei tu paįsai, papasakok apie vietas, kur ieškai įkvėpimo, apie savo meno techniką. Jei "išsilaisvinai" ir tavo vyras verda ir plauna lėkštes — pasakyk ir mums kaip to atsiekti.

Žinoma, paskaitos ir pokalbiai vienos ar kitos rūšies specialistų yra įdomūs ir vertingi. Tačiau nė kiek ne mažesnės vertės turi pokalbiai savo grupės, savo organizacijos tarpe.

Sitokiu būdu bendraudamos, ne tik daugiau sužinosim, bet ir išmoksime laisvai reikšti savo mintis ir tuo pačiu tapsim pilnesnės, daug labiau savim pasitikinčiomis asmenybėmis.

Modernaus šokio dėstytoja Jonė Kvietytė, gyv. Calgary, Alta., baigia meno studijas College of Art. Savo specialybe pasirinko grafiką. Jos nuomone "... ryšiai tarp visų meno šakų yra labai glaudūs ir tamprūs, sprendimai tie patys, tik priemonės ir medžiaga kitos". Toje pačioje kolegijoje studijuoja Ilsa Salkauskaitė (tekstilė) ir Marjorie Stakėnaitė (skulptūra). J. K. šalia naujos profesijos nepamiršta ir senos, nes ten pat dėsto ir šokio kursą.

Prof. Gražina Vokietaitytė-Amonienė, kūno kultūros specialistė, jau 22-jus metus dėsto šokių Lindenwood kolegijoje, St. Charles, Miss. Taip pat ji aktyviai dalyvauja ir lietuviškų tautinių šokių veikloje su patarimais ir paskaitomis.

Snaigė Valiūnaitė-Šileikienė, studijuojanti meną Paryžiuje, dalyvavo parodoje su savo kūryba Centre Culturel.

Dail. Ringailė Jonynaitė-Zotovienė ir Danguolė Jurgutienė surengė savo kūrybos parodą su V. K. Jonynu, kuri vyko Kultūros Centre Detroite š. m. spalio mėn.

Los Angeles "Birutiečių" pirmininkė p. Rūta Sakienė ir Valdyba šiemet surengė gražią Akademią — mirusioms birutietėms pagerbti; 1979-tu m. sausio 7 d. šv. Kazimiero parapijoje buvo gedulingos pamaldos ir tuoj po pamaldų — minėjimas: trumpas pirmininkės R. Sakienės pranešimas, jautrus ir akademiškai rimtas, koncertinė dalis — sol. J. Čekanauskienės puikiai atlikta daina (akompanuojant R. Apeikytei), ir ekspresyvios pianistės Raimondos Apeikytės piano solo; literatūrinė daly — Alė Rūta. Po akademijos buvo jauki kavutė.

Northwestern Universitetas, Evanston, Illinois (JAV) **Živilei Bilaišytei** suteikė anglų literatūros daktarės laipsnį. Paskutinius du metus Živilė dėstė pilnu laiku Illinois Universitete, Chicago Circle Campus. Nuo rudens profesoriauja Earlham College, Richmon, Indiana, kur dėsto anglų renesanso literatūrą ir kūrybinę rašybą.

Živilė yra Danutės (Balickaitės) ir Viktoro Bilaišių vyriausia dukra, priklauso Lietuvių Rašytojų Draugijai, dalyvauja lietuvių periodinėje spaudoje savo poezija ir recenziniais rašiniais.

DR. FIL.
ŽIVILĖ
BILAIŠYTĖ

• MOTERYS PASAULYJE •

Dail. J. Paukštienė aktyviai reiškiasi meno pasaulyje, su sūnumi Vytautu laike asmenišką parodą atidarymo 1978. XI. 17. Čiurlionio galerijoje Čikagoje.

Dail. Aleksandra Vitkauskaitė-Merker yra viena iš veiklesnių menininkių šiais metais dalyvavusi apie 10-je parodų. Jos tapyboje pagrindiniai motyvai būna lietuviški, tuo būdu ir amerikietiška visuomenė yra supažindinama su lietuviškais gamtos ir liaudies motyvais.

Miami Liet. Am. Piliečių klube gruodžio 17 d., 1978 m., solistė Juozė Krištolaitytė-Daugelienė turėjo nemažos programos recitalį. Iš kairės: akompaniatorė M. Perhacs, solistė J. K.-D. ir recenzentė J. Narūnė. Antrojoje eilėje: klubo pirmininkas Petras Šilas ir Gunda Kodatienė, programos vedėja.

Dail. Halinos Žmuidzinienės paroda vyko Toronte (1978 m. gruodžio mėn. 2-3 d.d.). Buvo eksponuota 50 kūrybos darbų ir 13 portolio. Tematikoje vyravo madonos, senoji lietuvių dievija, laumės, ir t.t. Parodą globojo K.L.K. M. D-jos centro valdyba, atidarė — pirm. dr. O. Gustainienė. Parodoje dalyvavo J.A.V. konsulas ir kiti svečiai. Dailininkės kūryba yra mėgiama ir parodos visada praeina su dideliu pasisekimu.

Rašytoja M. M. Mikolaitytė-Slavėnienė atšventė 70-jų metų jubiliejų. Mielai "Moters" bendradarbei linkime daug gražių kūrybingų metų!

Dr. Elona Marjošiūtė-Vaišnienė, filologė, yra pakviesta į prezidentinę komisiją svetimom kalbom ir tarptautinėm studijom tirti. Komisijos tikslas yra praveisti tyrimus apie amerikiečių pajėgumą svetimų kalbų studijavimo klausimais.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Žmogaus Teisių Komitetas buvo įsteigtas Federacijos klubų suvažiavime 1978 m. spalio 7-8 d.d. Šiuo metu Komitetą sudaro Philadelphijos klubo narės S. Jurskytė, R. Mironienė, V. Bendžiūtė, D. Muraškaitė, R. Raubertaitė, G. Kreivėnaitė, dr. O. Valaškaitė-Levin ir D. Kezienė, Federacijos valdybos narė.

Dail. Jūratės Batūraitės paroda įvyko Toronte (1978 m. gruodžio mėn.), Lietuvių Namuose. Buvo išstatyta 23 grafikos ir 10 tapybos darbų. Jaunoji dailininkė yra baigusi meno mokslus Toronte ir studijavo V. Vokietijoje.

**ELENA VILTRAKYTĖ -
AUGUSTINAVIČIENĖ
(1929-1978)**

**A.A.
Elena
Augustinavičienė**

Delhi, Ont., apylinkėje nuskambėjo liūdna žinia — sunkios ligos išvarginta amžinu miegu užmigo E. Augustinavičienė 1978 m. gruodžio 2 d. Moterų dr-jos narės visada pasigės jos maloniai besišypsančios, su entuziazmu pritariančios bendruose nutarimuose ir sumanymuose. Ji daug kartų buvo šios organizacijos valdybos nare ir viena iš tų, kurios palaikydavo šio skyriaus gyvastingumą.

Eliutė pasižymėjo giliu pamaldumu, pareigingumu ir mokėjimu viską puikiai planuoti. Ji buvo tikra gyvenimo menininkė. Kartu su savo vyru Albertu įsigiję ūkį, ji sutvarkė, papuošė ir padarė vieną iš pavyzdingai atrodančių sodybų. Jų namuose sutilpo trys generacijos kartu ir džiaugėsi darniu sugyvenimu. Jie užaugino tris dukras: Ritą (Jurkuvienę), Daną ir Rūtą — pavyzdingas lietuvaites. Eliutė, būdama gera motina ir ūkininkė, taip pat rasdavo laiko ir visuomeninei veiklai. Šalia dalyvavimo Moterų dr-je, ji mokytojavo lietuviškoje mokykloje, globojo skaites ir net suorganizavo jaunimo tautinių šokių grupę "Palanga". Šią grupę ji lydėjo į tautinių šokių šventę Čikagoje ir globojo kelis metus, kol visi jos nariai išsikėlė į didesnius miestus studijoms.

Šv. Kazimiero bažnyčioje ji ne tik savo nuoširdžia malda garbino Dievą, bet ir giedojo chore. Čia ji dalyvavo, kol jos jėgos leido, kol galėjo atvykti.

Nors Eliutės gyvenimas buvo palyginamai trumpas, tačiau prasmingas ir turtingas gerais darbais. Ji mokėjo visus įvertinti, pagerbti ir reikalui esant ištiesti savo draugišką pagalbą ranką. Nors jos nėra mūsų tarpe, bet mes ją visada prisiminsime su pagarba ir draugiškumu, kurį ji paliko įdiegusi širdyse tų, kurie ją pažino ir su kuriais ji dalinosi gyvenimo džiaugsmais ir vargais.

Birutė Vytienė

* * *

Nuoširdžiai dėkojame **Birutėčių** dr-jos skyriui, Los Angeles, Calif. už \$100.00 auką, **Spaudos Baliaus rengėjams**, London, Ont. už \$50.00 auką ir **Lietuvių Moterų Klubų Federacijai**, Čikagoje, Ill. už \$20.00 auką "Moters" žurnalui. Jūsų duosnumas lietuviškos spaudos išlaikymui yra labai reikšmingas ir su padėka įvertinamas.

"Moters" žurnalo redakcija
ir administracija

• Organizacinė veikla

**DELHI, ONT. L.K.M. D-JOS SKYR. —
DVIDEŠIMTIES GYVAVIMO METŲ
SUKAKTIS**

Tai buvo gražiausias ruduo, koki prisimena žmonės mūsų apylinkėje. Saulutė maloniai švietė, o šaltis, atrodo, buvo laikinai pamiršęs mūsų kraštą. Nors nesigirdėjo daugiau paukščių giesmių, bet rodos, rudens spalvos dar dainavo laukuose. Visi darbai atlikti, daržai ir darželiai sutvarkyti. Taip, kad moterims atėjo geriausias laikas

**Tvarko ežių
šeimą
K.L.K. Mot. D-jos
Delhi skyr.
pirmininkė
A. Ratavičienė**

Delhi, Ont.
daugiakultūrinės
šventės daininkės.
iš k.: L. Ratavičiūtė,
R. Jauneikaitė,
A. Beržinytė ir
N. Vytaitė prie
lietuviško maisto
stalo.

atšvęsti savo šventę — K.L.K.M. dr. jos skyriaus dvidešimties metų veiklos sukaktį.

Į rudens gėlėmis išpuoštą parapijos salę susirinko draugijos narės, apylinkės lietuviai ir viešnios iš kitų skyrių: Toronto, Hamiltono ir London, Ont. Šventę atidarė ir pravedė pir. A. Ratavičienė su darbščios valdybos pagalba. Šiai progai skirtą maldą sukalbėjo kun. J. Staškus. Pagrindinę kalbą skaitė M. Povilaitienė, šio skyriaus įsteigėja. Skyriaus dvasios vadas kun. dr. Gutauskas sveikino visas nareis, džiaugėsi skyriaus veiklumu ir paskaitė ištraukas iš savo kūrybos. Atstovių sveikinimuose nuskambėjo geri atsiliepimai apie skyrių ir linkėjimai šviesiam rytojui.

Atvažiavusios viešnios iš kitų skyrių: V. Otienė, Šimkienė, S. Laurušaitienė (Toronto), E. Kairienė, M. Tumaitienė, S. Rakštienė (Hamilton), Daniliūnienė, Jasaitienė (London, Ont.) buvo pagerbtos prisegant joms po rožę. Tokiu pat būdu atžymėtos visos buvusios šio skyriaus pirmininkės.

Po skanios, šiltos vakarienės sekė meninė dalis. Nauja dainininkų grupė, atvykusi iš Montrealio, padainavo keletą lietuviškų ir porą prancūziškų dainų. Šią grupę sudaro: Rasa, Ina Lukoševičiūtės ir Rytis Bulota. Dainos nuskambėjo labai maloniai, pritariau gitaromis.

Ši šventė dalyvavusiems paliko gilų įspūdį. Parodė, kad moterys moka gerai organizuotis ir dirbti. Delhi lietuvių apylinkėje ši daugija yra veikliausia iš visų organizacijų. Reikia pastebėti, kad jai priklauso beveik visos

katalikės moterys ir šiuo metu yra apie 60 narių. Narės yra apsiryžusios po penkerių metų iškilmingai atšvęsti savo veiklos sidabrinę sukaktį.

B. Vytienė

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS DELHI SKYRIUI 20 METŲ

Žodis, pasakytas skyriaus 20 metų
sukaktį minint 1978. X. 21,
MONIKOS POVILAITIENĖS

Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos Delhi skyriui, švenčiant 20 metų įsikūrimo sukaktį, tiktų prisiminti vieną kitą įvykį, dar ne vienai iš mūsų narių likusių atmintyje.

Man dar gyvenant Montrealyje, draugijos suvažiavime 1955 metais centro valdyba buvo išrinkta iš Montrealyje gyvenančių narių. Į tą valdybą pakliuvau vicepirmininkės pareigoms, teko rūpintis naujų skyrių steigimu. Paraginimai, dažnai pakartotini, buvo siųsti ir į Delhi apylinkę, į St. Catharines, į Winnipegą, į Edmontoną ir kitur. 1957 metais atvažiavus į šią apylinkę ir čia apsigyvenus, maždaug po metų laiko pasiektas susitarimas, kad jau atėjo laikas įkurti Katalikių Moterų Draugijos skyrių. Pirmąjį arba steigiamąjį šios draugijos susirinkimą iniciatorių vardu sušaukė kun. Kazimieras Rickus 1958 metų liepos mėn. 13 dieną vengrų šv. Vladislavo katalikų bažnyčios švenotriuje. Į šį susirinkimą atsilankė 23 moterys, ir visos pritarė sumanytojų minčiai įsteigti Lietuvių Katalikių Moterų draugijos skyrių. Pirmoji valdyba bu-

vo išrinkta iš 5 narių — Z. Augaitienė, El. Augustinavičienė, H. Kairienė, D. Norkienė ir M. Povilaitienė. Vėliau valdybą papildė A. Stonkienė ir M. Ožalienė. Skyriaus dvasios vadu pradžioje buvo kun. K. Rickus, o po jo kun. dr. J. Gutauskas, kuris tas pareigas eina dar ir šiandieną.

Daugumai iš mūsų yra pakankamai gerai žinoma, kad laikui bėgant įsteigtasis skyrius augo narių skaičiumi ir plėtė savo veiklą. Aš norėčiau bent labai trumpai paliesti dalykus, kurių dažnai negalima skaičiais apibūdinti, tačiau kurie yra labai svarbūs, tai — dvasinių turtų ieškojimas. Mūsų draugija, tiek ją kuriant prieš daugelį metų, tiek ją atkuriant Kanadoje, šiuos tikslus statė prieš visus kitus.

Vienas iš pagrindinių mūsų draugijos tikslų yra gaivinti ir tobulinti religinį susipratimą ir tikėjimo tiesų taikymą kasdieniame gyvenime. Šiandien naujoviška pagonybė tapo akiplėšiška, kuri persekioja tikėjimą ir žudo tikinčiuosius. Todėl būtų nusikaltimas, jei tylėtum tie, kurie išpažįsta tiesą, nes pikto grėsmė yra visuotinė. Kiek moterų jėgos leidžia, jos per savo organizaciją ragina žadinti tikėjimą tiek šeimoje, tiek visuomenėje ir visose kitose gyvenimo srityse. Jos ragina nešti į šeimos ir visuomenės gyvenimą krikščioniškas dorybes, kaip kantrumą, gailestingumą, pasiaukojimą, ištvėrmę. Jos per savo organizaciją taip pat ragina kaupti ypatingą dėmesį į jaunuomenės religinį bei dorinį auklėjimą.

Tvirtinimas, kad norint pataisyti ir pašventinti visuomenę, pirmiausia reikia pašventinti šeimą, yra teisingas. Gi šeimos šventumas daugiausia priklauso nuo moters.

Šią lietuvių katalikių moterų organizaciją kuriant Lietuvoje, pačioje pradžioje statyta du praktiški tikslai. Pirmasis tikslas buvo gražinti Lietuvą lietuviams. Antrasis tikslas buvo ginti savo teises, bandant išrišti moterų klausimą pagal Katalikų Bažnyčios mokslą, kartu rūpinantis moterų švietimu ir jų ekonominiu savarankiškumu. Palyginant anų laikų pastangas su dabar esama padėtimi laisvajame pasaulyje, matome, kiek daug pažangos šiose srityse padaryta ne tik lietuvių supratime, bet ir daugumos pasaulio kultūringų tautų tarpe.

Nuo pat pradžių mūsų draugijos bendras nusistatymas buvo kelti tautinį susipratimą. Ši nusistatymą labai nuosekliai vykdė pirmaisiais draugiją įkūrus metais ir nepriklausomos valstybės laikotarpiu. Draugija tą nusistatymą tebevykdo ir ją atkūrus Ka-

nadoje. Pavyzdžių šiam tvirtinimui paremtu yra tiek daug, kad juos būtų sunku išvardinti, o, be to, jie daugumai yra pakankamai gerai žinomi.

Katalikių Moterų Delhi apylinkės draugija 20 metų dirbo tyliai ir kukliai. Per tą laikotarpį keitėsi valdybos, keitėsi ir veiklos būdas, tačiau visą laiką katalikės moterys stengėsi išlaikyti ir ugdyti lietuviškas tradicijas apylinkės gyventojų tiek suaugusiųjų, tiek ir jaunimo tarpe, aktyviai dalyvavo mūsų parapijos veikloje, rėmė lietuvišką katalikiškąją spaudą ir padėjo tiems, kuriems pagalba buvo labiausiai reikalinga.

Prisimenant, kad šiemet sukanka ne tik 20 metų nuo Delhi skyriaus įkūrimo, bet ir 70 metų nuo Lietuvių Katalikių Moterų draugijos įkūrimo Lietuvoje, tenka tik dėliauti ir didžiulius, kad mūsų skyrius tęsia tas pačias krikščioniškas ir tautines tradicijas ir stovi ant tų pačių pagrindų, kaip ir mūsų steigėjos, parodžiusios draugijai kelią. Aš manau, kad tas pasididžiavimo jausmas turėtų sukelti mūsų skyriaus narių tarpe vis didesnę pasiryžimą tarnauti pagal mūsų šūkį "Tiesa ir Meilė" Kristaus mokslo šviesoje.

• SVEIKATA

VYNUOGĖ — VAISIŲ KARALIENĖ

Vynuogės pats sveikiausias maistas ir pats stipriausias vaistas

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Dažnai girdime kalbant ir dar daugiau rašant bei skaitant apie gydymąsi vynuogėmis, tačiau tai tik palieka perskaityti palaidi be reikšmės žodžiai ir sakiniai, neįsigilinant į jų turinį apie patirtą šios rūšies gydymąsi, procedūrą ir jo gerumo pasekmes, išbandytas ant paties savo organizmo.

Nėra turbūt tokių ligų, kurias vynuogių pagalba per ilgesnį laiką, anksčiau ar vėliau, negalėtų žmogus išgydyti (išskyrus gal cukraus ligą). Net ir vėžys pagal gydytojos Johanos Brandt aiškinimus turi nusilenkti vynuogių jėgai. Maurice Messegue apie vynuoges štai kaip išsireiškia: Padarius 3-4 savaitių vynuogių kuraciją, išeisi iš jos su atnaujintais kepenimis ir gerokai išplautais inkstais. Visos natūristinės knygos ir jų auto-

riai kalba apie stebuklingą vynuogių gydymo metodą ir jų galią. Aš pati jau šešti metai iš eilės kaip darau šią vynuogių kuraciją, todėl noriu šiek tiek paaiškinti iš praktiškos pusės apie vynuogių gydymo galią.

Kaip man, taip gal ir daugeliui kitiems, galbūt ne visų ligų gydymo metodai yra prieinami ir priimtini padaryti namuose be gydytojo priežiūros. Bet kai kalba eina apie gydymąsi vynuogėmis, tai visur rašoma, kad vynuogėmis gydymąsi kiekvienas iš mūsų galime praveisti savo namuose ir be gydytojo priežiūros (jei kas turi gydytoją savo draugų tarpe, tai dar geriau). Tuom prasidėjusi pradėjau ir aš praveisti šią vynuogių kuraciją. Vynuogių pagalba išsivalo visas organizmas ir kraujas. **Maitinamasi išimtinai tik vynuogėmis 3-4 savaites.** Vynuogių reikia suvalgyti iki 3 kg. į dieną vienam žmogui, vienoje ar kitoje formoje. Panaudojant šį gydymosi metodą, po kelių dienų pastebimi įvairūs negalavimai: galvos svaigimas, blogas ūpas, nemiga, nervotumas, kraujo spaudimas sušlubuoja, akys blogai mato, mėšlungis, skausmai raumenyse, bendrai padidėja tose vietose skausmai, kur yra pasireiškusios ankstyvesnės ligos ir skausmai.

Daugiausia krypsta dėmesys į blogą vidurių funkcionavimą. Vieniems gydymosi metu maždaug iki septynių dienų laikotarpio užkietėja viduriai, kitiems, priešingai, paleidžia vidurius, naudojant išimtinai žalią maistą. Bet į tai paprastai rašo, kad nereikia kreipti dėmesio, nes valgant žalią maistą paleidžia vidurius, ir valgant toliau žalią maistą, patys viduriai susitvarko normaliai. Kiek sunkesnės būna pirmosios 4-5 dienos, vėliau jau net ir alks nebekamuoja. Praėjus maždaug septynioms dienoms pradėti jausti, kad vynuogėmis praveista dieta **daugelio atvejų padės**, vienas ligas **apgydys** visai, kitose ligose sustabdys ligos vystymosi procesą ir likusiuose atvejuose **panaikins visai** ligas. Sergančiam žmogui šios pagyimo prošvaistės yra labai didelės ir reikšmingos. Žinoma, gal nepatenkins visai šimtaprocentiniai iš pirmo karto, bet, praėjus tam tikram laikui, galima pakartoti šį vynuogėmis gydymosi procesą.

Kaip prie visų dietos nurodymų, taip ir prie vynuogių dietos pravedimo labai svarbus yra **dietos nutraukimas** ir nepadaryti strateginių klaidų, pradedant ir vėl iš naujo normaliai maitintis. Paskutinėje kuracijos dienoje į dienos maistą prijungti žalių salotų, pomidorų, agurkų ir pusę

riekutės juodos duonos, antrą dieną viskas tas pats, tik prijungti visą riekutę juodos duonos, trečią dieną prijungti rūgštų pieną ar jogurto puoduką, sekančią dieną prijungti truputį varškės, toliau patušinti neriebias daržoves (tik ne bulvių rūšies), nes bulvės ir kitos bulvinės daržovės turi klijus, kuriais pradžioje netinka maitintis, nes žarnos gerokai tuščios būna. Prisitaikant maisto dietą, po savaitės laiko gali pradėti maitintis visai normaliai. Aš paprastai, baigusi vynuogėmis nustatytą dietos laikotarpį, dar maitinuosi mėnesį laiko žaliu maistu su duona, salotomis, vaisiais ir rūgščiu pienu, kad priduočiau stiprumo vynuogių kuracijai. Vynuogių gydymo pravedimą geriausiai yra praveisti vasaros metu, kada oras dar šiltas, nes šaltame ore sunku išsilaikyti, nes organizmas reikalauja šilto maisto. Aplinkuma pridoda didelės reikšmės ir įtakos. Reikia stengtis galvoti tik apie sveiką maistą, skaityti geras ir tinkamas to turinio knygas, žiūrėti, kad ūpas būtų vis pakeltas, ir kad padėtų lengviau nugalėti ir išmesti ligas. Pabaigus nustatytą dietos gydymosi laikotarpį, jautiesi lyg **atjaunėjęs**, sustiprėjęs kaip fiziškai taip ir dvasiškai. Atsiranda didesnis noras gyventi, kurti ir veikti, pradėti galvoti, kad su trupučiu stiprios valios gali nuveikti ir nugalėti daug susikrovusių ligų.

Pietų Afrikos gydytoja Johanna Brandt pridoda nepaprastos reikšmės prie vėžio gydymo, nes pati sirgo skilvio vėžiu ir išsigydė vynuogėmis. Žinoma, naudojant vynuoges kaip gydymo priemonę, bet ne kaip priedinį maistą. Suvalgė ne mažiau kaip tris kilogramus vynuogių į dieną, nepaįmant jokio kito maisto į burną, nes kitaip nieko nepadės. Be to, karts nuo karto buvo prijungusi ir pilną badavimą. Savo knygoje "La cure de raisin" nurodo tiek daug sergančių vėžiu pavyzdžių, kuriuos jai teko gydyti vynuogėmis su labai geru rezultatu. Be to, dar nurodo ir gausybę kitų ligų, kurias vynuogių pagalba pasisekė lengvai išgydyti. Žurnalistas užklausė jos: Ar ji tiki vynuogių gydymo galia? Ji šimtus kartų sušuko, kad ji tiki. Be to, jei norima išsilaikyti gerame sveikatos stovyje, patariama yra bent kas metai padaryti tokią vynuogių apsivalymo kuraciją, nes per metus laiko prisikrauja organizme ir labiausiai prisiziūrint daug žalingų medžiagų, kurias tenka panaikinti. O panaikinti norisi be liigoninės ir vaistų pagalbos, tik vieno maisto natūraliomis priemonėmis.

Tokį vaisių gydymosi pravedimą galima daryti ir iš kitų vaisių, bet svarbiausia, kad vaisiai būtų labai saldūs ir turėtų pakankamai cukraus, kad dietos metu nesmuktų cukrus ir kraujo spaudimas. Vynuogės visas šias savybes turi, todėl ir lengviausiai yra praversti ir atlaikyti šios rūšies dietos gydymą. Be to, mikroskopiniai vynuogių analizavimo daviniai rodo kuo aukščiausius ir geriausius analizo davinius, kaip vitaminų taip ir mineralų atžvilgiu.

Europoje ši vynuogių pravedimo dieta yra labai paplitusi ir ypač tuose kraštuose, kur yra auginamos vynuogės, kaip organizmo apsaivalymo ir atsijauginimo priemonė. Kadangi visas pasaulis pažįsta vynuoges ir pridoda didelę reikšmę jų maistingumui, tai niekam netektų abejoti dėl vynuogių dietos pravedimo gerumo ir sveikatingumo mūsų sveikatos atžvilgiu. Vynuogės kaip maistas, taip ir vaistas veikia vienodai gerai į žmogaus organizmą, jei panaudosi dideliame kiekyje. Gera ir stipria valia, pasiryžimu galima daug ką pasiekti ir daug blogo nugalėti. Viskas yra nesunku padaryti, jei tai yra daroma mūsų pačių labai ir sveikatai.

Šis apsaivalymo vynuogių dietos būdas ypač gerai veikia ir pasiduoda į nutukusius asmenis. Aš manau, jei tik vieną kartą kas išbandys šį organizmo apsaivalymo būdą, tai daugiau jau ateityje nebepaisys ir kiekvienais metais tokiu būdu švarins ir stiprins savo organizmą.

Gaila tik, kad cukrum sergantieji ligoniai negali praversti tokio apsaivalymo ir atsijauginimo savo organizme. Dietos gydymosi metu negalima rūkyti, vartoti alkoholio nei dirbti sunkaus darbo, kur būtų įtempta muskulatūra.

* * *

BIOCHEMIJA APIE ŽMOGAUS RIEBUMĄ

Dipl. chem. J. Prunskis

Kadangi mūsų ponios, o ypač mūsų panelės, daug galvoja apie savo linijas ir kartais nevseikiai meta savo svorį, tai šis straipsnis gali joms būti labai naudingas.

Pirma kas yra biochemija? Laisvai tariant, biochemija yra cheminiai procesai gyvam organizme, kurie automatiškai vyksta dėka enzymų. Enzymai yra baltyminė medžiaga, kuri skatina kūne cheminę reakciją — meta-

bolizmą. Jie gyvame organizme atlieka tą patį, ką chemijoje atlieka katalistai. Tai yra skatina reakcijas, patys neįeidami į naujus junginius. Enzymai yra labai įvairūs ir labai specifiniai. Kiekvienai biocheminei reakcijai reikalinga skirtingų enzymų. Be jų nei viena biocheminė reakcija organizme neįvyksta.

Žmogaus riebumas priklauso nuo maisto, kurį jis naudoja, fizinio aktyvumo, darbo, paveldėjimo ir liaukų su vidine sekrecija — hormonų veikimo. Čia liesiu savo sričiai artimą klausimą: žmoguje vadinamus biocheminius procesus — metabolizmą. Dabar visi žino, kad riebių žmonių mirtinumas yra didesnis daugiausia dėl širdies kraujo indų sutrikimo. Žmogus pats turi maistą tvarkyti, kad jis būtų įvairus ir atitiktų jo gyvenimo būdą, jo darbą, jei nenori suriebėti. Sveikas žmogus turi naudoti maistą, susidedantį iš angliavandenių, riebalų, baltymų, vitaminų, mineralų, žinoma ir vandens.

Angliavandeniai — tai cukrus, krakmolai ir kiti mažiau reikšmingi produktai. Jie lengvai virškinami, duoda organizmui energijos, Juos sudaro valgomas ir vaisių cukrus, medus ir kiti. Krakmolai yra bulvėse.

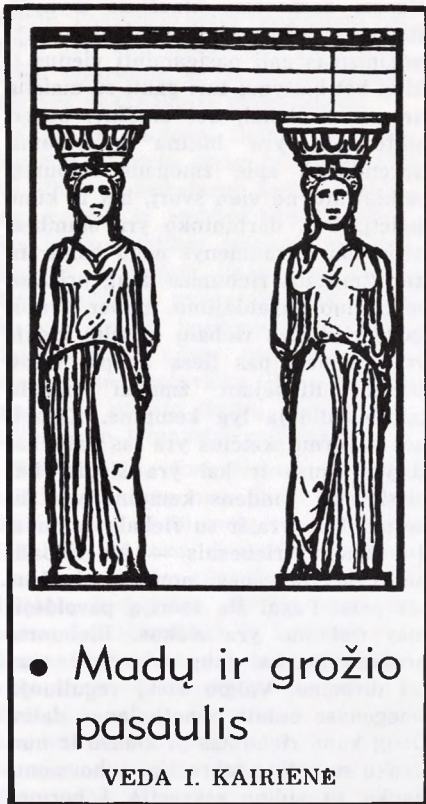
Riebalai yra gyvuliniai ir augaliniai. Gyvuliniai riebalai susideda iš trigliceridų, cholesterolio ir kitų lipidų, priklauso prie prisotintų riebalų grupės ir cholesterolio neturi. Jų virkšnimui ypač daug reikšmės turi kasos ir kepenų pagaminti enzymai.

Baltymų dauguma susideda iš 19 skirtingų amino-rūkščių. Daugiausia baltymų yra liesoje mėsoje ir kiaušinio baltyme. Organizmui baltymai yra reikalingi augimui bei atstatymui susidėvėjusių ląstelių. Beveik 15 procentų kūno svorio yra sudaryta iš baltymų, nes kiekvienos ląstelės sienelės susideda iš netirpstančių baltymų, o branduolys iš tirpstančių ir netirpstančių baltymų. Kūno ląstelių atstatymas vyksta visą žmogaus amžių. Susinešiojusių ląstelių azotas pašalinamas urea formoje $\text{CO}(\text{NH}_2)_2$.

Vitaminų yra keletas. Jie yra organinės kilmės, skirstomi į riebaluose ir vandenyje tirpstančiuosius. Jų stokojant organizmas suserga. Jų funkcijos yra labai sudėtingos. Vitaminai žymi didžiosiomis raidėmis: A, B, C, E ir t.t. Jų yra gana daug žaliuose vaisiuose bei daržovėse, piene ir kt.

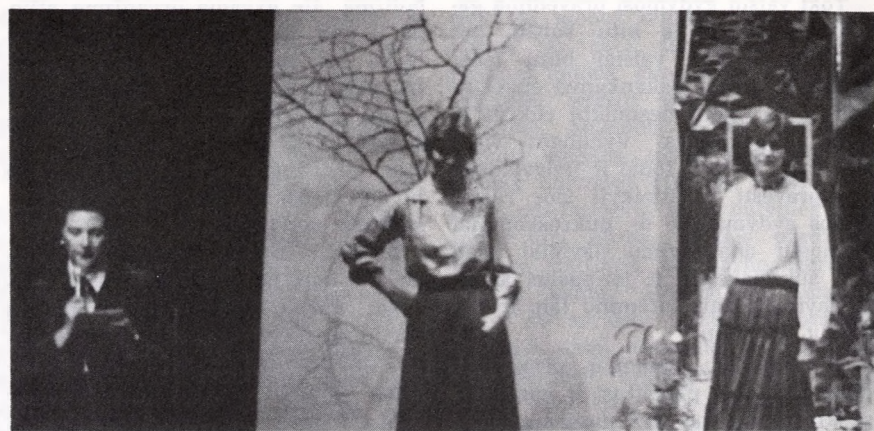
Iš mineralų daugiausia organizmui reikalinga geležis, kuri įeina į kraujo sudarymą. Be to, reikia cinko, magnezijos, sodos, chloro, kalcio, fosforo ir kt. Jų yra kepenyse, žaliuose vai-

siuose, daržovėse, kiaušinio trynyje. Riebalus arba angliavandenius pats organizmas gali pasigaminti vienus iš kitų, bet baltymų turi gauti su maistu, nes nei riebalai, nei angliav. neturi azoto kas yra būtina baltymams. Sprendžiant apie žmogaus riebumą, reikia imti ne vien svorį, bet ir kūno sudėtį. Pvz. darbininko yra stambesni kaulai ir raumenys negu baltarankio. Žmogaus riebumas daug priklauso ir nuo paveldėjimo. Dabar vyrauja teorija, kad riebalų ląstelių kiekis yra tas pats pas liesą ar pas riebią žmogų. Riebėjant žmogui riebalų ląstelės didėja lyg kempinė. Kempinės kavėnų skaičius yra tas pats, kai ji yra sausa ir kai yra šlapia, bet prisigėrusi vandens kempinė yra didesnė. Taip yra ir su riebalų celėmis. Juo žmogus riebesnis — juo riebalinės celės didesnės, nors jų skaičius tas pats. Pagal šią teoriją paveldėjimas riebumo yra aiškus. Riebumas progresuoja, kai daug valgome ir mažai dirbame. Valgio kiekį reguliuoja smegenyse esanti hypothalanus dalis. Daug kūno riebumas priklauso ir nuo liaukų su vidine sekrecija — hormonų liaukų su vidine sekrecija J hormonų veikimo, kaip thyroid, adrelinio veikimo, kaip thyroid, adrenalino liaukos, pankreas, pituitarinės ir kt. Nenormaliai veikiant minėtoms liaukoms, reikia jas gydyti. Dieta ir judėjimas tuo atveju mažai ką padės. Riebumui sumažinti reikia naudoti mažiau saldumynų ir riebalų, o daugiau baltyminio maisto, daržovių, vaisių. Daugiau dirbti bei sportuoti, o mūsų panelės turi daugiau padėti motinoms tvarkyti kambarius bei kiemus, šokti tautinius šokius, žaisti tenisą. Suliesėti yra labai lengva naudojant vienos rūšies maistą, pvz. baltymų ar vien riebalų dietas, bet yra pavojinga gyvybei. Pavyzdžiui, jei naudosi vien baltymų dietą — valgysi mėsą, sūrį, kiaušinius — gausi inkstų sutrikimus su aukšto laipsnio urea kraujuje. Tai gali priversti prie mirties, nors svoris greit kris. Pereitais metais buvo keletas mirčių Čikagoje, pavartojus skystą baltymų dietą. Tas pats ir naudojant vien riebalų dietą: suliesėsi greit, bet gausis didelis viduriavimas, kūnas negaus vandens ir maisto. Tai irgi priveria prie mirties. Esant riebiam ir negalint sumažinti svorio naudojant mažiau kalorijų bei didesniu judėjimu, patarti kreiptis pas gydytoją. Gal tavo liaukos su vidine sekrecija yra netvarkoje ir reikalingas gydymas, be to, jis, atsižvelgdamas į tavo amžių ir bendrą kūno stovį, nustatys tinkamą dietą.

17-TĄJĄ MADŲ PARODĄ PRISIMENANT

Mados, tai tartum didelis ratas, kuris nuolat sukasi, įtraukdamas visus kraštus ir visas tautas. Rieda ratas vėl, ir vėl paliesdamas savo išeities tašką, sukasi mados vėl, ir vėl grįždamos ir pakartodamos praeities linijas ir formas. Madų paroda gi — lyg “arbiter elegantarium”, o jos magiškieji elementai — miklios rankos, didelė kantrybė, elegancija ir skonis. O šių elementų kasmetinė Marijos Seserų Rėmėjų paroda suburia su kaupu. Ši madų paroda čikagiškiams tapo šauniu rudens sezono atidarymu ir nepraleistinu įvykiu.

Sio rudens parodoje vyravo 40-jų metų mados prisiminimai: siauras siluetas, pliusuoti sijonai, statūs pečiai, mažos koketiškos skrybelaitės. Pats ryškiausias šių metų mados bruožas — liemenė siuvama iš įvairiausių medžiagų — nuo pikuto aksomo, iki lengvučio krepdešino. Šį sezoną drabužiai buvo dėvimi vieni ant kitų: megztukai ant bliuskučių, liemenės ant megztukų, švarkeliai ant liemeniu ir pan. Visa tai sudarė populiarią šių metų “sluoksniuotą vaizdą” — “layered look”.

17-tąją Marijos Seserų Rėmėjų Madų Parodą įdomiai pajavairino mūsų profesionalės modeliuotojos — Nijolė Voketaitienė ir Aldona Laitienė talkinamos amerikietės modelės Marylou Sampson. Jos pasirodė su lietuvių bičiulio madų kūrėjo T. Randazzo elegantiškais drabužiais.

Maloni staigmena buvo ir senoviškos japonių aprangos paroda. Dideliam žiūrovų pasigėrėjimui, Nijolė, Aldona ir Marylou žaviai modeliavo spalvingus gryno šilko kimono, haori ir michiyuki.

Be profesionalių, dailių drabužių graškiai parodyti vis sėkmingiau pratinasi jaunos čikagietės, madų paro-

dos talkininkės: D. Bartkienė, R. Binderienė, G. Dubickytė, I. Kleinaitienė, I. Končiūtė, I. Mažeikaitė, I. Paulauskaitė, V. Rasutytė, G. Rimkūnienė, D. Užbalytė, A. Vaičaitytė ir L. Žilinskaitė.

Kaip kasmet, ir šioje parodoje su puikiais mezginiais, nuo žieminių apsiaustų iki vakarinių suknelių, dalyvavo E. Blandytė. Jai “neužsileidžia” antrus metus parodai talkinanti I. Kleinaitienė bei P. Kinderienė ir B. Srugienė. Šių gabių mezgėjų sportiniai bei vakariniai ansambliai žavėjo žiūroves spalvų ir rašto įmantrybėmis.

17-tajai Madų Parodai drabužius siuvo: R. Binderienė, O. Blekienė, J. Dočkienė, O. Izokaitienė, M. Končienė, K. Miliūnas, G. Mereckienė, M. Pociūtė, D. Razutytė, M. Remienė, B. Srugienė, E. Tutlienė, G. Vaičaitienė ir Ms. Valle.

Šių metų “madų rato” sukėja ir organizatorė — energingoji Salomeja Endrijonienė, parodos komentatorė — elegantiškoji Joana Krutulienė, scenos ir salės dekoratorė — ilgametė talkininkė, skoningoji Dana Varanckienė.

Tradicija tapusios Marijos Seserų

N.P.M. Ses. Rėmėjų Madų paroda Čikagoje 1978. 10. 1.; (viršuje) komentatorė J. Krutulienė ir modeliuotojos D. Užbalytė ir I. Kleimaitienė; (kairėje) dalis modeliuotojų ir rengėjų.

Madų kūrėjas Cardin su modeliuotojom rodė savo sukurtus rūbus Kini-joje (dešinėje).

Rėmėjų Madų Parodos yra tikrai vertingas, įdomus, išvaizdingas ir malonus lėšų sutelkimo būdas.

Žiūrovių vardu — gyvuokit darbščios, išradingos Rėmėjos ir jų nagingos, talentingos talkininkės!

Sužavėta žiūrovė

* * *

VYRAMS

Eilutės

Žiemą dar vis bus dėvimos trijų dalių eilutės. Liemenės arba tos pačios medžiagos, arba odinės ir aksominės. Populiariausi švarkai — dviem sagom užsegami, įleistom kišenėm, su atlapėliais virš kišenių. Švarkai prakirpti užpakaly arba abiejuose šonuose. Kai kurie europiniai modeliai visai be prakirpimų. Vyrauja tweed'o vilna, flanelė, corduroy, rudos, smėlinės ir pilkos spalvos.

Sportiniai švarkai

Prie pilkų, smėlinių ir tamsiai mėlynų kelnų dėvimi tamsiai rudi, tamsiai mėlyni ir tamsiai žali sportiniai švarkai.

Kelnės

Kelnės siuvamos siauresnės negu pereitą sezoną, kai kurios su klostė viršų ir siaurėjančios į apačią. Kelnėms naudojamos gabardino, vlane-lės arba megztos vilnos medžiagos.

Džinai

Dar daug naudojama denim medžiaga, bet pačios moderniausios džinų stiliaus kelnės siuvamos iš corduroy.

Marškiniai

Marškinių apikaklės sumažėjo, jos trumpesnės ir kartais paapskritintais galais. Medžiagos klasinės — lygios arba dryžuotos. Visiškai be apikaklių, tik su siaura juostele apie kaklą marškiniai labai populiariūs jaunimo tarpe.

Kaklaraiščiai

Standartinis kaklaraiščių plotis tarp 3 ir 3½ inčo. Europoje dėvimi 1 inčo platumo kaklaraiščiai. Po kaklu bantuku rišami kaklaraiščiai taip pat žymiai susiaurėjo.

Puspalčiai

Gausiausiai žiemą dėvimi puspalčiai yra avies kailio kailinukai. Jie patvarūs, lengvi ir labai šilti. Madoje taip pat pūkiais ar sintetine vata kimšti puspalčiai. Prie tų puspalčių dėvimos taip pat kailinės apikaklės.

Megztiniai

Stori airiški ir Shetland'o megztiniai — patys moderniausi. Taip pat

gausu įvairaus stiliaus veliūro megztinių.

Skrybėlės

Galvos apsaugomos nuo šalčio tweed'o skrybėlėm ir megztom sportiškoms kepuraitėm. Palengva grįžta į madą ir išeiginės filco skrybėlės.

Batai

Batų galai vėl ima siaurėti. Platforminių padų jau niekas nebedėvi, bet jaunimas perka batus su 2-3 inčų aukštumo kulnimis.

Baltiniai

Po eilės metų įvairiaspalviai baltiniai palengva nustoja vyraujančios vietos vyrų aprangoje. Patys moderniausi — balti, dažnai gaminami iš grynų medvilnės.

• Šeimininkų kampelis

Veda L. MURAUŠKIENĖ

Kavos saldusis (mažos kalorijos)

1 maišelis baltos želatinos miltelių,
½ pd. šalto vandens,
1 štl. cukraus,
1 pd. karštos kavos,
1 štl. citrinos sunkos, žiupsnelis
druskos.

Želatiną praskiesti vandenyje, sudėti visus priedus ir karštą kavą, gerai išmaišyti. Supilti į individualius indelius ir palaikyti šaldytuve, kad sustingtų.

• Kapotos morkos ir alyvuogės sumaišytos su varške tinka patepti salierų kotelius.

Bulviniai kukuliai, kleckynė

1 kg. žalių bulvių,
4 virtos bulvės,
4 pd. pieno,
4 pd. vandens,
druskos pagal skonį.

Bulves nuskusti, sutarkuoti (smulkia tarka arba blenderiu) ir gerai nusunkti. Virtas bulves sumalti ir kartu sumaišyti. Į vandenį supilti pieną ir užvirinti. Iš bulvinės tarkės daryti mažus kukulius ir dėti į verdantį praskiestą pieną. Pagal skonį įdėti druskos. (Galima kukulius išvirti vandenyje ir išvirtus sudėti į praskiestą pieną.)

Aguoninis srėbalas

2 pd. maltų aguonų,
1 kiaušinis,
1 pd. grietinės,
miltų ir druskos.

Į maltas aguonas įmušti kiaušinį, įberti miltu ir užminkyti tešlą (kaip makaronams). Tešlą iškočioti, supjaustyti piršto storumo ir ilgumo gabaliukais, dėti į pasūdytą verdantį vandenį. Pavirinti 10 min., nusunkti ir užbaltinti grietinėle. Pagal skonį

galima pridėti ir cukraus. Žemaičiai valgo su juoda duona.

Šiupinys

Į norimą vandens kiekį įdėti smulkiai pjaustytų: kopūstų, bulvių, išmirkytų žirnių, pupų ir kanapių. Daržovių dėti tiek, kad būtų tirštas viršas. Daržovėms suvirus įdėti prieskonius. Lašinius paspirtinti su svogūnais ir įmaišyti į šiupinį. Užbaltinti su pienu ar grietinėle.

Varškėčiai su bulvėmis

500 g. varškės,
500 g. virtų bulvių,
1 kiaušinis,
125 g. miltų,
druskos, riebalų, grietinės.

Virtos šaltos bulvės sumamos kartu su varške, įdedamas išplaktas kiaušinis, druska (pagal skonį), miltai ir viskas gerai išminkoma. Tešla iškočiojama (storai), iš jos išspaudžiami su formele skritinukai ir kepami iš abiejų pusių riebaluose (geriausia aliejuje), kad lengvai pagelstų. Tinka su saldžios arba rūgščios grietinės padažu.

Morkų maltiniai

2 sv. morkų,
5 št. manų kruopų,
½ pd. pieno,
4 št. riebalų,
1-2 kiaušiniai,
5 št. pyrago džiovėsėlių,
druskos, grietinės.

Nuvalytas morkas smulkiai supjaustyti ir su mažu kiekiu vandens troškinti, kol bus minkštos. Tada įdėti truputį riebalų, supilti verdantį pieną, suberti manų kruopas ir lengvai virinti (apie 15 min.), kol kruopos išvirs. Nukėlus nuo ugnies atvėsinti, įmušti žalią kiaušinį (1 ar 2), pasūdyti ir

formuoti mažus paplotėlius. Gerai pavolioti džiovėsėliuose ir iš abiejų pusių apkepti. Tinka su grietiniu padažu arba uogiene.

Trupintas plokštainis

1 sv. miltų,
½ sv. cukraus pudros,
3 kiaušiniai,
¼ sv. sviesto,
1 pk. kepimo miltelių,
vanilinio cukraus arba citrinos žievelių.

Visus nurodytus produktus sudėti į dubenį ir užminkyti tešlą. Indą pridengti skepetėle ir laikyti šaldytuve valandą, kad sustingtų. Kepimo formą iškloti vaškiniais popieriumi, patepti sviestu ir pabarstyti miltais. Sustingusią tešlą trupinti (riešuto didumo) mažais gabalėliais į formą. Pripildžius pusę formos, tešlą patepti mėgiama uogiene (gali būti ir storesnis sluogsnis). Ant viršaus užtrupinti likusią tešlą ir kepti karštoje krosnyje apie 40 min. Išėmus pabarstyti cukraus pudra.

Troškinti svogūnų laiškai

200 g. svogūnų laiškų,
100 g. rūkytų lašinukų,
grietinės, druskos.

Svogūnų laiškus nuplauti, smulkiai supjaustyti. Lašinukus supjaustyti ir pakepinti. Sudėti svogūnų laiškus ir uždengus troškinti. Baigiant troškinti, įdėti grietinę ir lengvai maišant užvirinti. Tinka prie bulvių ir mėsų.

Burokėlių gira

2 sv. burokėlių,
10 litrų vandens,
2 sv. cukraus,
1 sv. razinų,
100 g. (4 pokeliai) šviežių mielių.

Burokėlius išvirti, nulupti ir smulkiai sutarkuoti. Vandeni užvirinti, į jį sudėti sutarkuotus burokėlius ir palaikyti apie 30 min. Skystį perkošti, atausinti, supilti praskiestas ir pakilusias mieles (drungname vandenyje su trupučiu cukraus), įmaišyti cukrų ir laikyti šiltoje vietoje, kad gira parūgtu. Kai parūgs, sudėti razinas. Supilti į butelius, didesnę indą ar statinę, uždaryti ir laikyti šaltai. Galima tuoju vartoti.

Morkų gira

2 sv. džiovintų morkų,
10 litrų vandens,
4 sv. cukraus,
100 g. mielių.

Džiovintas morkas užpilti verdančiu vandeniu ir laikyti porą valandų, kad vanduo pasidarytų tamsus. Morkas iškošti. Į skystį suberti cukrų, iš-

maišyti, atausinti ir supilti tirpdytas ir pakilusias mieles. Laikyti šiltoje vietoje. Kai išrūgs galima vartoti. Supilti į butelius ar uždaramą indą ir laikyti šaltai.

Virtos kalakutienos maltiniai

500 g. kalakutienos (virtos, keptos),
1 kiaušinis,
1 riekelė pyrago,
½ pd. pieno,
2 št. sviesto,
1 pd. džiovėsėlių,
druskos.

Kalakutieną supjaustyti ir sumalti kartu su piene mirkytu pyragu. Masę ištrinti, įdėti kiaušinį, druskos ir daryti maltinius. Pavolioti sausainiuose ir pakepinti riebaluose. Prie maltinių tinka bulvių košė, morkos ir žirniai.

Troškinta vištiena

1 višta,
5 morkos,
2 petražolės šaknys,
5 bulvės, prieskoniai, grietinė.

Vištieną supjaustyti gabalais. Į troškinimo indą sudėti skiltelėmis pjaustytas morkas, bulves ir petražoles. Ant viršaus uždėti vištieną (pagal skonį užberti druskos, nemaltų pipirų) ir užpilti karštu vandeniu, kad apsemtų. Troškinti uždengtame inde ant lengvos ugnies. Baigiant troškinti įdėti sviesto ir grietinės. Tinka su žaliais žirniukais, pagruzdinta duona ir t.t.

Orientališkos daržovės

Joms paruošti reikia turėti kinietišką virimo indą "wok" arba gilesnę geležinę keptuvę. Daržoves pasirinkti ir padažą paruošti galima pagal savo skonį.

4 salierų lazdeles (pjaustyti išilgai),
1 saldų raudoną pipirą (išvalyti ir supjaustyti),
¼ galvos kopūsto (smulkiai supjaustyti),
2 pd. žalių ankštinių pupelių,
1 svogūnas (supjaustyti riekelėmis),
2 št. aliejaus,
1 pd. viščiuko buljono,
1 št. krakmolo,
¼ pd. skysto medaus,
¼ pd. acto (cider),
2 št. sojos padažo.

Aliejų gerai įkaitinti inde, sudėti paruoštas daržoves ir maišyti, kol truputį pradės minkštėti. Sumaišyti buljoną, medų, actą ir sojos padažą. Užpilti ant daržovių ir maišyti, kol sutirštės. Tinka prie įvairių mėsų. Tokios nedavirtos daržovės yra labai maistingos.

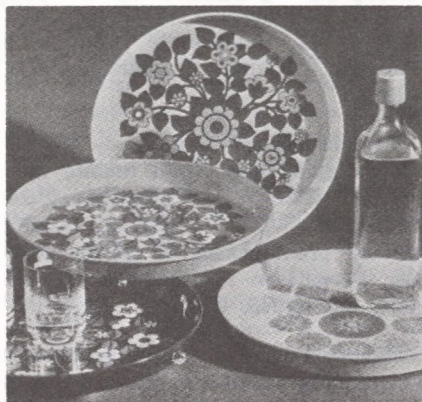
Kavos kokteilis (viena porcija)

1 št. kavos miltelių,
1 št. kakavos miltelių,
1 št. cukraus pudros,
1 pd. pieno (maišyto su grietinėle),
1 stiklis konjako.

Viską išplakti mikseriu, supilti į stiklą, uždėti plaktos grietinės ir servuoti.

Bananų pienas (viena porcija)

2 bananus sutrinti, pridėti 1 trynį,
2 pd. pieno, žiupsnelį druskos, 3 št. cukraus, citrinos sunkos (pagal skonį). Išplakti mikseriu ir servuoti.

LIETUVIŠKI PATIEKALAI IR KITI PAGEIDAVIMAI

Redakcija gauna laiškų su pageidavimais, kad daugiau būtų spausdinama receptų **lietuviškų** tortų ("napoleonų"!); raguolių, saldumynų ir bendrai įvairių negirdėtų patiekalų... Į šiuos pageidavimus atsakome sekančiai:

1. Nenorime minėti visos kulinarijos istorijos, kuri tikrai yra ilga. Žinoma tiek, kad specialiai lietuviškų tortų nėra, o raguoliai yra vokiškieji "Baumkuchen". Lietuviška kulinarija yra Rytų Europos įtakoje ir sunku suprasti, kuris patiekalas yra lietuviškos, lenkiškos ar rusiškos kilmės. Bendrai mūsų liaudiškas virimas yra labai kuklus, ir tokių pasaulinių žinomųjų kaip "pizza" neturime. Tortai lietuviškame kaime iki 20 amžiaus pradžios visai nebuvo žinomi, tik — dvaruose ir miestuose. Ir vėlesniais laikais švenčių ir šeimyninių iškilmų metu buvo kepami mieliniai pagerinti pyragai, saldžios bandelės, įvairūs sausainiai. Net ir miestuose gimimo ar

vardo dienos progomis buvo kepami mielinės pagerintos tešlos "kringeliai" (irgi vokiškos kilmės). Tortai išpopuliarėjo vėliau, o dabar taip visur įleido šaknis, kad ir paprasčiausias kelių žmonių valdybos posėdis neįmanomas be torto...

2. Apie "negirdėtus" patiekalus galime pasakyti tiek, kad nuo jų jau per daug lūžta lietuviški vaišių stalai (ir abiejose Atlanto pusėse!). Pažvelkime tik į geriausias kulinarijos knygas, arba paskaitykime laikraščiuose Baltųjų Rūmų arba Anglijos karalienės vizitų iškilmingų vakarienių ar bufeto vaišių sąrašus. Priilyginus mūsų lūžtantiems nuo maisto gausumo stalams, tai būtų lyg badmečio meniu.

3. Žurnale stengiamės paduoti įvairių patiekalų. Savo receptų nekuriame. Gal pasaulyje yra tik keletas žurnalų, kurie turi savo bandymų virtuves su garsiais "šefais", kurie išbando įvairių patiekalų gaminimą ir dar prideda savo asmeniškos kūrybos. Kaip ir kiekviena šeiminingė turi savo kūrybos receptų, kuriais didžiuojasi ir kurių paslapčių nenori išduoti. Jei kas iš skaitytojų norėtų savo kulinariniais gabumais pasidalinti su visais, prašome prisiųsti savo receptus, paskelbsime žurnale su autorės pavarde.

Per didelis kiekis, per riebus, per saldus maistas žmogui jokios naudos neduoda. Prancūzijoje, kurioje kulinarija yra geriausia pasaulyje, irgi buvo pradėta skatinti suprastinti virimo pagrindus, sumažinti kalorijas. Taip atsirado "Lieknumo virtuvė" (cuisine minceur), apie kurią pamėnėsimė plačiau.

Taip pat gauname laiškų su prašymais, kad būtų parašyta apie valgyto etiką, stalo padengimą ir panašiai. Gerų stalo ir valgyto manierų išmokstama namuose. Vaikus reikia pratinti nuo mažens prie stalo elgtis tinkamai, tada nebus jokių sunkumų išėjusiam į gyvenimą svarankiškai. Jei visos šeimos valgyto problemos yra sprendžiamos "macdonalde", arba kiekvieno šeimos nario atskirai, pasiėmusio viščiuko šlaunelę rankoje, tai nenuostabu, kad nežinoma nei kur, nei kaip elgtis.

Gauname prašymą daugiau spausdinti lengvo maisto receptus: įvairių daržovių paruošimus, greitus maistinius užkandžius ir t.t. Taip pat pasiekia mus išreiškiamas pasitenkinimas spausdinamais receptais. Nuomoninių ir pageidavimų yra daug, todėl visus ir stengiamės pagal galimybes patenkinti. (red.)

• Atsiųsta paminėti

Cronica da Igreja Catolica na Lituania — Suplemento do Jornal Cultural Lituano — Nossa Lituania — Caixa Postal 4421, 01000 Sao Paulo, SP, Brasil.

Laisvės Sonata — Anatolijus Kairys; dailininkė — Diana Kizlauskienė; išleido Dialogas; spaudė M. Morkūno spaustuvė Čikagoje; tiražas — 1000 egz.; kaina — \$6.00.

Puošnus, iliustruotas, gražiai apipavidalintas, kietais viršeliais leidinys. Puiki dovana. Gaunama pas knygų platintojus.

Magdalena Birutė Stankūnienė — parodos katalogas, Los Angeles, California, 1979 m. kovo mėn. 24 d.; įžanginis žodis — K. Bradūnas; iliustruotas dailininkės kūryba.

Technikos Žodis — Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos žurnalas; redaktorius — V. Jautokas; administratorius — A. Brazdžiūnas, 7980 West 127 St., Palos Park, Ill., 60464, USA.

Lyre Fruit in light syrup by Arejas Vitkauskas; eilėraščių rinkinys; 32 pusl.; kaina — \$1.00.

Raktas į Naująjį Testamentą, I dalis — Antanas Rubšys; Krikščionio Gyvenime — 16tas tomas; kaina — \$8.00; adresas — Krikščionio Gyvenime, P.O. Box 608, Putnam CT, USA, 06260.

Kalendorius — 1977 — paruošė Stasys Prakapas; Toronto Prisikėlimo Parapijos Ekonominės sekcijos leidinys; tiražas — 3.000 egz., 184 pusl. Įdomus, iliustruotas leidinys, kuriam yra įvairių pasiskaitymų. Tai jau penktasis kalendorius, gražiai paruoštas ir visų skaitomas.

Laiškai Lietuviams — Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas; redaktorius J. Vaišnys, SJ; adresas — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, USA; prenumerata metams — \$6.00.

Ateitis — lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas; vyr. redaktorius — k. dr. K. Trimakas, 850 Des Plaines Ave., Apt. 409, Forest Park, Ill., 60130, USA; leidėjai — Ateitininkų Federacija; administracija — J. Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, USA; prenumerata metams — \$9.00.

Pasaulio Lietuvis — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos leidinys; redaguoja — redakcinė kolegija; adresas — 6804 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, USA; prenumerata — \$3.00 metams; administracijos adresas — 7240 S. Mozart St., Chicago, Ill. 60629, USA.

Lietuvių Dienos — mėnesinis lietuvių kultūros ir visuomenės gyvenimo žurnalas, lietuvių ir anglų kalbomis; redaguoja redakcinė kolegija; adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif., 90029, USA; prenumerata metams — \$15.00.

Eglutė — iliustruotas vaikų žurnalas; redaguoja ir leidžia N.P.M. Sersys, Putname; išeina kas mėnesį, metinė prenumerata \$7.00; adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn., U.S.A. 06260.

Šv. Pranciškaus Varpelis — mėnesinis religinio-patriotinio turinio laikraštis; leidžia T. T. Pranciškonai; redaktorius — T. V. Gidžiūnas, O.F.M.; metinė prenumerata — \$4.00; adresas: Franciscan Fathers, Kennebunkport, Me. 04046, USA.

Skautų Aidas — jaunimo žurnalas — oficialus Lietuvių Skautų S-gos organas; vyr. redaktorė — v.s. S. Jellionienė, 6111 So. California Ave., Chicago, Ill., 60629; administratorius — s. A. Orentas, 6842 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629; mėnesinis — iliustruotas leidinys (išskiriant liepos ir rugpjūčio mėn.); prenumerata metams — \$5.00.

Tėvynės Sargas — politikos ir socialinių mokslų žurnalas; redaktorius — Petras Maldeikis; red. adresas: 117 Sunset Drive, Hot Springs, Arkansas, USA, 71901; vieno numerio kaina — \$3.00; administracija: A. Balčytis, 6819 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill., USA, 60629.

Moterų Dirva — L.R.K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — Mrs. Dale Murray; prenumerata metams — \$2.50 Amerikoje, kitur — \$3.00. Adresas — 3005 N. 124th St., Brookfield, Wis., U.S.A. 53005.

Šaltinis — tikišinės ir tautinės minties žurnalas; leidžia — Šv. Kazimiero Sąjunga ir Tėvai marijonai; redaguoja k. S. Matulis, MIC. Metinė prenumerata \$4.00; adresas: 16 Hound Rd., West Bridgeford, Nottingham NG2 6AH, England.

GARBĖS PRENUMERATOS

Adelaide Liet. Namų biblioteka, Norwood, Australia, Astrienė U., Grand Rapids, Mich., Aukštaitė M., Downsievė, Ont., Bačėnienė K., Brampton, Ont., Bajorūnienė M., Southfield, Mich., Bakšienė M., Chicago, Ill., Balandienė P., Warren, Mich., Balzarienė K., Chicago, Ill., Banelienė O., Weston, Ont., Banėnienė P., Putnam, Conn., Barakauskienė P., Mississauga, Ont., Basalykienė M., Toronto, Ont., Bersėnienė E., Welland, Ont., Bartkienė K., Hamilton, Ont., Bartninkaitienė V., Toronto, Ont., Batūrienė D., Toronto, Ont., Bilaišienė D., Chicago, Ill., Bilevičienė S., Ottawa, Ont., Blynienė E., Santa Monica, Calif., Brasienė E., Hamilton, Ont., Bražienė O., Pompano Beach, Fla., Breichmanienė G., Dundas, Ont., Bubliskienė K. Toronto, Ont., Budzinauskienė B., Waterbury, Conn., Burokienė D., Los Angeles, Calif., Butkienė P., Cleveland, Ohio, Bužinskienė B., Chicago, Ill., Čaplinskienė O., Darien, Ill., Čekauskienė O., Montreal, Que., Čekavičienė S., Richmond Hill, N.Y., Čiakienė E., East Chicago, Ind., Čypienė B., Rochester, N.Y., Danyienė O., Naperville, Ill., Dėdiniėnė E., Brooklyn, N.Y., Dimskienė V., Toronto, Ont., Dlugauskienė V., N. Britain, Conn., Dūdienė J., Toronto, Ont., Dolle N., Lauingen, Vokietija, Dulienė M., S. Crownsville, Md., Dulkienė A., Newark, N.J., Dulkšnienė A., Chicago, Ill., Eidėnienė E., Des Plains, Ill., Freidankienė T., Chomadey, Que., Frejerienė E., Grand Rapids, Mich., Galdikienė M., Putnam, Conn., Garkūnienė M., Dundas, Ont., Gataveckienė O., Toronto, Ont., Gaubienė V., Pacific Palisades, Calif., Gečienė S., Toronto, Ont., Gečienė M., Toronto, Ont., Gegeckienė A., Zurich, Šveicarija, Geidukytė R., Hamilton, Ont., Giedraitytė G., Chicago, Ill., Genčiuvienė M., Toronto, Ont., Girčienė M., Toronto, Ont., Gotceitienė S., Toronto, Ont., Gottschalk D. I., Muenster, Vokietija, Gražulevičienė V., Buenos Aires, Argentina, Grigaliūnienė S., Kenosha, Wisc., Grigėlienė A., St. Leonard, Que., Grigėnė M., St. Catharines, Ont., Gudinskienė K., Hamilton, Ont., Gustainienė O., Don Mills, Ont., Indrelienė O., Toronto, Ont., Ingelevičienė R., Great Neck, N.Y., Jakutienė P., Dorchester, Mass., Janačienė A., Yonkers, N.Y., Jankauskienė S., Hamilton, Ont., Janėkūnienė D., Ancaster, Ont., Janonienė M., Brockton, Mass., Janušonienė J., Dousman, Wisc., Jokubilienė E.,

Delhi, Ont., Juodišienė O., Stayner, Ont., Jurienė J., Westchester, Ill., Juškienė L. Kenosha, Wisc., Jurėnienė E., Eden, Ont., Kalesauskienė K., Winnipeg, Man., Kalvaitienė O., Cleveland, Ohio, Kalvaitienė S., Hot Springs, Ark., Kaminskienė A., Bad Mergentheim, Vokietija, Kamaitienė D., Hamilton, Ont., Kapočienė M., Dorchester, Mass., Kunnapuu, Willowsdale, Ont., Kapteinienė F., Chicago Ridge, Ill., Karvelienė, Surfside, Fla., Liet. Kat. Moterų Dr-ja, St. Peters, Australija, Kavaliūnienė O., Beverly Shores, Ind., Kazlauskienė M., Hamilton, Ont., Kazlauskienė G., Waterbury, Conn., Keniauskienė O., Waterbury, Conn., Kežinaitienė A., Hamilton, Ont., Kindurienė O., Gulfport, Fla., Kirvaitienė O., Toronto, Ont., Kizlauskienė O., Cicero, Ill., Klupšienė A., Toronto, Ont., Knystautienė J., Darby, Pa., Knyvaitė V., Toronto, Ont., Koppienė L., Brooklyn, N.Y., Korsakienė A., Miami Beach, Fla., Kreivienienė O., Media, Pa., Kriaučeliūnienė S., Highland, Ind., Kubilienė V., Ottawa, Ont., Kučinskienė S., Toronto, Ont., Kuncienė M., Sioux City, Iowa, Kuprionienė M., Van Nuys, Calif., Kutkienė J., Glenside, Australia, Lapienienė V., Delhi, Ont., Lapkienė J., Chicago, Ill., Latauskienė B., Burlington, Ont., Lederet J., Prancūzija, Lendraitienė M., Boston, Mass., Leverienė V., Toronto, Ont., Liačienė N., Toronto, Ont., Mačernienė A., Chicago, Ill., Marcinkienė A., Chicago, Ill., Majauskienė E., Chicago, Ill., Martinkienė B., Boston, Mass., Masaitienė E., Havre de Grace, Md., Mickeliūnienė E., Richmond Hill, N.Y., Mikalauskiene J., Cicero, Ill., Mikeliūnienė M., Michigan City, Ind., Milcienė A., Manchester, Conn., Millerienė S., Hamilton, Ont., Milišauskienė P., Kenosha, Wisc., Minkevičienė B., Chicago, Ill., Monkevičienė B., Dorchester, Mass., Motiejūnienė O., Los Angeles, Calif., Narkevičienė D., Arlington, Mass., Paukštienė M., West Hill, Ont., Paulaitienė N., Sudbury, Ont., Paulauskienė O., Chicago, Ill., Pazukaitė V., Weston, Ont., Pačiulienė M., Downsview, Ont., Pebčyliienė J., Downers Grove, Ill., Patrauskienė A., Grand Rapids, Mich., Petrauskienė J., N. Chicago, Ill., Petronienė R., Boston, Mass., Petokienė A., Chicago, Ill., Piktuižienė S., Chicago, Ill., Povilaitienė M., Tillsonburg, Ont., Povilonienė K., Richmond, Ont., Prankienė P. Chicago, Ill., Preibienė N., Toronto Ont., Prūsienė G., Calumet City, Ill., Pumputienė J., Woodhaven, N.Y., Radzevičiūtė S.,

Euclid, Ohio, Ramanauskienė E., Chicago, Ill., Razutienė A., Chicago, Ill., Ribokienė E., Brockton, Mass., Rimienė A., Chicago, Ill., Rimkienė A., Chicago, Ill., Ročiūnienė O., Independence, Ohio, Rudaitienė D., Chicago, Ill., Rutkauskienė S., Lakewood, Ohio, Sakalienė V., Chicago, Ill., Sakevičienė S., Mississauga, Ont., Saltiesienė A., Phepston, Ont., Samal I., San Mateo, Calif., Samuolienė L., Chicago, Ill., Senkuvienė E., Toronto, Ont., Šetikiene A., St. Catharines, Ont., Šimkienė B., Los Angeles, Calif., Šilimienė A., Centerville, Mass., Šimulienė A., Juno Beach, Fla., Skeivienė A., Chicago, Ill., Širvinskienė E., Cleveland, Ohio, Skučienė M., Toronto, Ont. (2 m.), Šliažienė A., Chicago, Ill., Šlitterinienė K., Waukegan, Ill., Smilgienė K., Vancouver, B.C., Skirmuntienė J., Kenosha, Wisc., Stančiuvienė G., Mount Vernon, N.Y., Stankūnaitė T., Boston, Mass., Stankaitienė M., Delhi, Ont., Stakauskienė R., Chicago, Ill., Stalioraitienė B., Toronto, Ont., Staškevičienė D., Verdun, Que., Stirbienė V., Toronto, Ont., Stirbienė P., N. Britain, Conn., Stirbienė J., Jenkenton, Pa., Šukienė K., St. Catharines, Ont., Sungailienė A., Toronto, Ont., Tamošiūnienė B., Chicago, Ill., Tarutienė B., Willowick, Ohio, Tonkūnienė O., Waterbury, Conn., Tervydienė A., Chicago, Ill., Trečiokienė P., Simcoe, Ont., Trečiokienė A., Santa Monica, Calif., Uksienė M., Pasadena, Calif., Ulozienė S., Islington, Ont., Vaičaitienė B., Toronto, Ont. (2 m.), Vaišvilienė S., Chicago, Ill., Valienė O., Detroit, Mich., Varienė K., Santa Monica, Calif., Varkalienė A., Melbourne, Australia, Vasikauskienė S., Richmond Hill, N.Y., Vasiliauskienė, Chicago, Ill., Valžienė E., Chicago, Ill., Venckienė B., Los Angeles, Calif., Vosylienė P., Campinas, Brasil, Vydienė E., Kennebunkport, Maine, Vyskupaitienė S., Toronto, Ont., Vytienė B., Tillsonburg, Ont., Zailskienė T., Chicago, Ill., Zeikiene B., Chicago, Ill., Žėkienė M., Toronto, Ont., Žilionienė A., Cleveland, Ohio, Žiogienė J., Delhi, Ont., Žitkienė A., Seattle, Wash., Žitkuvienė J., Chicago, Ill., Žumbakienė S., Chicago, Ill.

ŽURNALUI AUKOJO:

\$60.00 — Liet. Moterų Klūbas, Waterbury, Conn.
 \$50.00 — Liet. Kat. Moterų Dr-ja, Montreal, Que., Liet. Kat. Moterų Dr-ja, Prisikėlimo par. Skyrius, Toronto, Ont.

\$37.21 — Vaisiūnienė A., Caracas, Venezuela.

\$25.00 — Liet. Kat. Moterų Dr-ja, Melbourne, Australia.

\$20.00 — Liet. Moterų Klūbas, Chicago, Ill., Hamiltono Šaulių Kuopa, Hamilton, Ont.

\$15.00 — Korporacija "Giedra", Cleveland, Ohio, Masaitienė E., Havre de Grace, Md.

\$13.00 — Janušauskienė C., Chicago, Ill.

\$10.00 — Balandienė P., Warren, Mich., Bužinskienė B., Chicago, Ill., Čaplinskienė O., Darien, Ill., Gečienė S., Toronto, Ont., Gešienė M., Toronto, Ont., Gustainienė O., Don Mills, Ont., Juodišienė O., Stayner, Ont., Koppienė L., Brooklyn, N.Y., Milčienė A., Manchester, Conn.

\$8.00 — Liuimienė S., Toronto, Ont., Paukštienė J., Chicago, Ill.

\$6.00 — Paukštienė M., West Hill, Ont., Pačiulienė M., Downsview, Ont.

\$5.00 — Adelaide Liet. Biblioteka, Norwood, Australia, Dėdinienė E., Brooklyn, N.Y., Gaudienė K., Milton, N.J., Mačernienė A., Chicago, Ill., Kutkienė J. Glenside, Australia, Majauskienė E., Chicago, Ill., Rimkienė A., Chicago, Ill., Skučienė M., Toronto, Ont., Stirbienė P., N. Britain, Conn., Vaičaitienė B., Toronto, Ont., Vaišvilienė S., Chicago, Ill., Viskantienė G., Chicago, Ill., Žimniskienė O., Winnipeg, Man.

\$4.00 — Akelienė B., Valencia, Venezuela.

\$3.00 — Girdzijauskienė S., Toronto, Ont., Ingelevičienė R., Great Neck, N.Y.

\$2.50 — Abramavičienė E., Toronto, Ont.

\$2.00 — Balzariene K., Chicago, Ill., Čiakienė E., East Chicago, Ind., Mikšytė O., Hamilton, Ont., Preibienė N., Toronto, Ont., Smilgienė K., Vancouver, B.C., Žemaitienė M., Toronto, Ont., Žiogienė J., Delhi, Ont.

\$1.00 — Adamonienė S., Los Angeles, Calif., Bagdonienė H., Chicago, Ill., Barisienė E., Tecumseth, Ont., Debek N., Chicago, Ill., Dragašienė A., Toronto, Ont., Dumbrienė A., Chicago, Ill., Guobienė O., Toronto, Ont., Kaminskienė A., Philadelphia, Pa., Kardelienė E., Verdun Que., Matulevičienė S., Toronto, Ont., Raginienė D., Toronto, Ont., Salučkienė M., Rockford, Ill., Senkevičienė L., Islington, Ont., Simulynienė T., Worcester, Mass., Šlapelienė K., Euclid, Ohio, Sušinskienė I., Cleveland, Ohio, Underienė E., Toronto, Ont., Venclauskienė E., Cleveland, Ohio, Vasylionienė J., Dunellen, N.J.